

«HET BRUUIJSEL»

VOGELWACHT

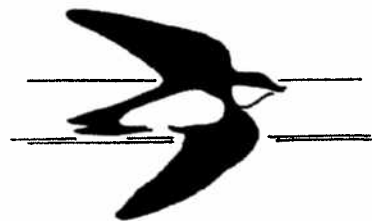
UDEN E.O.

Wat doet Vogelwacht Uden?

- * **Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een vereniging die zich actief inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**
 - Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
 - Excursies naar waardevolle natuurgebieden, zowel binnen Nederland als daarbuiten.
 - Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, De Groenhoeve.
 - Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
 - Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
 - Voorlichting op tentoonstellingen.
 - Publicaties in diverse media en tijdschriften.
- * **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**
 - Plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
 - Herstel en beheer van natuurgebieden in de omgeving (V.L.U.).
 - Beheer en onderhoud van de oeverwaluwenwand op Hemelrijk.
 - Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
 - Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).
- * **Andere activiteiten zijn:**
 - Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
 - Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten behoeve van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
 - Ten behoeve van de Kinderboerderij, het I.V.N. - Uden en de Vogelwacht Uden het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, De Groenhoeve.
 - Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
 - Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N., afdeling Uden.
 - Het uitgeven van een eigen verenigingsblad, "Het Bruujsel".
- * **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**
 - Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
 - Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
 - Controle op de naleving van de Vogelwet.
- * **Lidmaatschap en inschrijving:**
 - De jaarcontributie bedraagt f 30, = per persoon.
 - Gezinsleden betalen f 12,50
 - Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt f 5, =
 - Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujsel".
- * **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**
 - Secretariaat: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN,
Telefoon: 0413-269804

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Peter Wienbelt
Den Brier 112, Uden
Tel.: 0413-330758
- Secretaris** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Penningmeester** : Jeroen van Vliet
Dennenstraat 5, Odiliapeel
Tel.: 0413-272983
- Bestuursleden** : Jan van Bergen, Marc Poulussen en Liesbeth Verkaar.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

"HET BRUUIJSEL"

Een uitgave van Vogelwacht Uden e.o.

- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,
Rianne de Groot, Jan-Willem Hermans, John Hermans,
Aad van Toor, Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Redactieadres** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
- Tekeningen** : Archief en tijdschriften.
- Typewerk** : Rianne de Groot en Anita van den Acker.
- Druk/Verspreiding** : Theo Thijssen en Wim Hoefs.

"HET BRUUIJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3 (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven. Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Het Bruijzel, nummer 2, 1999

Colofon	Redactie	1
Inhoudsopgave	Redactie	2
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
Voorjaarsexcursie Lauwersmeer 1999:		
Donderdag 13 mei	Liesbeth Verkaar	5
Vrijdag 14 mei	Anke Bollen	6
Zaterdag 15 mei	Don-Alexander van Bergen	7
Zondag 16 mei	Jos van Hezewijk	8
Waarnemingen 13 tot en met 16 mei	Aad van Toor	10
Maandagavondwandeling Tongelaar	Liesbeth Verkaar	11
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	12
Vogel onder de loep ... Wielewaal	Pedro van den Acker	13
In gesprek met ... Aad van Toor	Margreet Hoefnagels	14
Een Zondagse wandeling	Peter Noy	16
Kerkuilen ringen	Marieke Noy	18
Excursie Hatertse Vennen	Don-Alexander van Bergen	19
Verslag reis naar Extremadura	Diverse leden	21
Biesbosch excursie IVN - VWU	Peter Wienbelt	30
Vogelpoëzie - De Nachtegaal	Joop Bergsma	32
Avondwandeling Kooldert	Aad van Toor	33
Een merelnest	Aad van Toor	33
Een dagje Zaandam en omgeving	Aad van Toor	33
Een dag in het veld	Marc Poulussen	35
Pittige werkdag oeverzwaluwenwand	Peter Kielen	36
Wetenswaardigheden	John Hermans	37
Vogelwacht-Winkel	Aad van Toor	39
Advertenties	Bestuur	40

Mededelingen Redactie

De voorjaarsexcursies waren een succes! Ze geven een vakantiegevoel. Vandaar dat we de deelnemers ruim aan het woord laten: de mensen die naar Extremadura (Spanje) zijn geweest. Hoe goed het daar was en wat ze allemaal gezien hebben....

Even enthousiaste verslagen tref je aan van de mensen die samen naar het Lauwersmeer in ons eigen Friesland zijn geweest. Ook zij hebben héél veel, héél dichtbij kunnen waarnemen. Dichter bij huis bleven de vijf mensen die naar de Tongelaar gingen. Als je 's avonds eens een uurtje over hebt is het daar goed toeven. 's Morgens vroeg trouwens ook.

Het koele water van de Biesbosch is ook bezocht. Met de zomerhitte voor de deur iets om naar te verlangen. En ... zover is het niet!

Als je dan toch in Nederland op pad bent kun je misschien ook nog in de voetstappen van Aad van Toor door Zaandam gaan lopen.

Gewerkt wordt er ook nog. Het bestuur komt regelmatig bijeen en doet daar verslag van. Er is geïnventariseerd op de Maashorst en keihard gewerkt op het Hemelrijk.

Pedro heeft de wielewaal onder de loop genomen, Jan-Willem het paapje. John is in zijn doos met knipsels gedoken voor de wetenswaardigheden. Peter heeft de computer de bijzondere waarnemingen uit laten spugen.

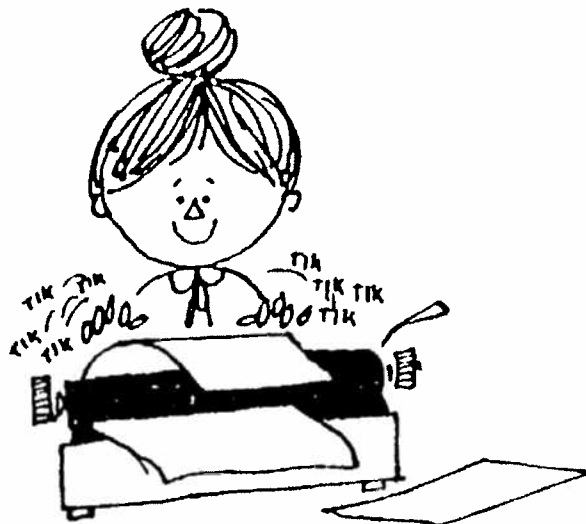
In gesprek waren we ook en wel met de nieuwe beheerder van onze winkel: Aad van Toor.

Joop Bergsma vond vogelgedichten. Misschien zijn er meer leden die zo iets verzamelen of - nog beter - zelf maken! Spreek je talenten aan en laat ons meegenieten.

We hopen dat we jullie met al die excursie-verhalen voldoende opgewarmd hebben om zelf ook iets te gaan ondernemen, alleen of samen. En dan naderhand nagenieten door het op papier (of computer) te zetten en je verhaal afgedrukt te zien in ons Bruujsel.

Veel zomer- en vakantieplezier, maar vooral veel mooie waarnemingen wensen wij jullie.

Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

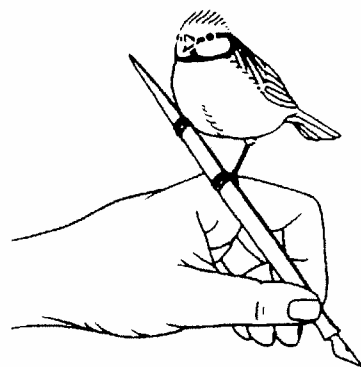
Mededelingen Bestuur

Nieuwe leden

Ook in deze periode is de Vogelwacht weer gegroeid. We kunnen maar liefst vijf nieuwe leden verwelkomen, te weten Jacqueline en Hans Cartigny, Cees en Corrynne van Traa en Theo Meier.

Schrijfwerk

We zijn de laatste tijd druk bezig geweest om de Maashorst een nog betere bescherming te geven. Dat dit bitter nodig is en dat het ons niet altijd lukt bleek weer eens op de Udense raadsvergadering van 27 april. Op het programma stond het bestemmingsplan golfbaan de Leemskuilen. Onze bezwaren, zowel schriftelijk als mondeling verwoord, werden door de raadsleden terzijde geschoven. Helaas is de weg nu vrij om aan de rand van de Maashorst een golfbaan aan te leggen. Hopelijk blijft het hierbij. Ook is een brief verstuurd aan Rijkswaterstaat met het verzoek om een verbinding tussen de Maashorst en het noordelijk gelegen Herperduin tot stand te brengen. We zijn benieuwd of in deze tijd het schriftelijke beleid om natuurgebieden met elkaar te verbinden ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Om voor de toekomst een betere bescherming te krijgen van de gehele Maashorst, hebben wij de provincie een brief gestuurd of deze bereid zijn om een totaalbeleid Maashorst op te zetten, waar alle omliggende gemeenten zich aan binden. Op deze manier kunnen alle verkeerde ontwikkelingen in dit gebied tegen gehouden worden. We zijn benieuwd of de provincie ook toe is aan deze stap. De verdere ontwikkelingen zullen middels dit blad gevolgd worden.

Uden natuurlijk

Vogelwacht Uden heeft het initiatief genomen om een groene markt te organiseren op zondag 26 september (er is dan een koopzondag). Deze markt zal, onder het motto "Uden Natuurlijk" plaatsvinden in het centrum van Uden. Het doel hiervan is enerzijds het bevorderen van de bewustwording voor de verenigingen en het publiek van de omvang van natuur- en milieu-georiënteerde instanties in Uden. Daarnaast zal het een bijdrage leveren aan de onderlinge binding tussen de diverse deelnemende instanties. We hopen op voldoende respons, bij onvoldoende deelname gaat deze dag helaas niet door. Uiteraard zal er voor zondag 26 september nog veel besproken en georganiseerd moeten worden. Mogen we een beroep op eenieder doen??

Ringmelding

We hebben een melding van een kerkuil gekregen, de volgende gegevens zijn bekend geworden: kerkuil is geringd op 29 juni 1996 in Honnay (Namen, België) als nestjong. Deze kerkuil was één van de vijf geringde nestjongeren. De uil is op 26 maart 1999 dood gevonden in Volkel (Noord-Brabant, Nederland) als verkeersslachtoffer. De afstand tussen Honnay en Volkel bedraagt 178 km, het beestje is tenminste 1000 dagen oud geworden.

Namens het Bestuur,
Jan-Willem Hermans

Voorjaarsexcursie Lauwersmeer

Donderdag 13 mei 1999

Om negen uur vertrokken we met dertien man vanaf de Groenhoeve richting Lauwersoog. De bedoeling was om onderweg nog ergens koffie te gaan drinken, maar naderhand werd toch besloten in een keer te rijden. Dit omdat om twaalf uur de receptie dichtging van het vakantiepark waar wij gelegerd waren. We wilden graag voor die tijd de sleutels halen, zodat we een lekker lange middag zouden hebben. Om tien voor twaalf kwamen we aan in het natuurdorp Suyderoogh dat ligt aan de Groningse kant van het Lauwersmeer. Eerst natuurlijk de beloofde koffie waar iedereen naar zat te snakken. Daarna de slaapkamers verdelen, uitpakken en wat eten. Toen werd de drang om naar buiten te gaan toch wel erg groot. Rond twee uur vertrokken we voor een fikse wandeling in de omgeving van ons park. Aad hield de stand bij van alle vogelsoorten. Toen we begonnen hadden we al 26 soorten vanuit de auto gezien. Al gauw zagen we een weilandje met verschillende prachtige orchideeën, hardroze van kleur en met een gevlekt blad. Na enige discussie vonden we dat het de gevlekte orchidee moest zijn.

Bij het passeren van een sloot met riet hoorden we de kleine karekiet zijn eigen naam roepen. Ook de rietgors met zijn mooie zwarte kopje ontdekten we. Van Simon leerde ik een leuk ezelsbruggetje om zijn zang te herkennen: hink - stap - sprong. Ik vergeet zijn zang nu nooit meer. De nachtegaal deed ook enorm zijn best, hij liet zich alleen niet zien zoals zo vaak. Het rook heerlijk naar meidoorn in bloei.

Tot onze verbazing passeerde er een auto met een van onze leden: Jacqueline Mus. Ze was de hele week al in dit gebied op vakantie. Een kleine wereld! De omgeving waar we liepen was erg mooi. Veel rietvelden en plassen waar allerlei steltlopers te bekijken waren, o.a. ook vanuit de Jaap Deens kijkhut. We zagen kemphanen, kluten, lepelaars, zwarte ruiters, een zilverplevier en een oeverloper. Een mooie gelegenheid om de steltlopers te leren herkennen. De grauwe kiekendief herken ik nu ook, boven op zijn vleugels een zwarte schuine streep en onder veel zwarte strepen. We hebben alle drie de kiekendieven gezien.

We kwamen een man tegen die sinds hij in de VUT zit iedere dag rond het Lauwersmeer te vinden is. Hij gaf ons aanwijzingen waar de mooie plekjes zijn, o.a. de oeverwaluwwand. Op de terugweg hoorden we de braamsluiper nog heel mooi. Na drie uur wandelen kwamen we weer in ons dorp. Jos van Hezewijk, Ingrid Kok en Anke (een vriendin van Aad en Mies) kwamen 's-avonds. Mies zorgde weer voor een eenvoudige doch voedzame maaltijd (met dank!). We zaten met gloeiwangen te kijken naar de regen. Wat een geluk hebben we gehad met het weer. 's-avonds ben ik met John, Don en Ramon nog even terug geweest naar de kijkhut. Prachtig die avondgeluiden, veel vogels zijn in de schemering nog behoorlijk actief. We hoorden de grutto's en tureluurs nog ruziën. Ook veel kikkers en een sprinkhaanzanger hoorden we nog. Moe maar voldaan gingen we naar bed.

P.s.: Peter nog bedankt voor de goede organisatie.

OPROEP:

Als nieuwbakken bestuurslid heb ik de taak gekregen om de excursies te verzorgen. Hebben jullie nog leuke ideeën voor een hele of halve dag vogelen, laat het mij dan even weten.

Liesbeth Verkaar

Vrijdag 14 mei 1999

Wat een idee van Aad en Mies om mij op te geven voor deze voorjaarsexcursie. Als volslagen analfabeet op vogelgebied bevind ik mij ineens tussen ware vogelkenners en word ik – mede in verband met het reisverslag – geacht vandaag ook enige waarnemingen te noteren.

Deze tweede dag genieten wij – na een voortreffelijke nachtrust – om kwart voor acht eerst van een heerlijk ontbijt, waarbij de hagelslag en de jus d’orange natuurlijk niet ontbreken. Lunchpakketten worden gemaakt, rugzakken gepakt en om halfnegen vertrekken wij in colonne naar de boot om in drie kwartier de overtocht naar Schiermonnikoog te maken.

In Natuurmonumenten las ik dat Schiermonnikoog eigenlijk een internationaal park is. Zodra de zomer begint te tanen en de onrust in de natuur toeslaat, stromen de volgers van heinde en verre toe. “Schier” ligt op een knooppunt van drukbevlogen routes. Trekkers uit het noorden die de kustlijn van Europa volgen en vogels die van overzee komen ontmoeten elkaar hier. Sommige reizen verder, andere blijven hangen. Wij zien benieuwd naar de vogels die wij vandaag zullen aantreffen.

Op de Waddenzee breekt een heus onweer los en het plenst enorm. Wij zien ons al genoodzaakt om op de kade direct het café in te duiken, maar een brugwachter stelt ons gerust, bij aankomst op Schiermonnikoog zal het droog weer zijn. Zijn voorspelling komt uit: het is bijna windstil en lekker warm. Dit zal de hele dag zo blijven. Wij halen de fietsen op, Simon zijn Spartamed en wij spoeden ons meteen naar de Westerplas. Na een kleine 250 meter gaan de fietsen al aan de kant, want er worden heel wat rotganzen gesignaleerd; de verrekijkers worden omgehangen en de telescopen opgesteld. Dit zal het ritueel van de hele dag blijven.

Wij fietsen het eiland over, door de duinen, wandelen op het strand en beleven mooie momenten, waarbij de bloemetjes evenmin over het hoofd worden gezien. Joop weet op dit eiland goed de weg en trapt flink door. Gelukkig is er ook tijd om de inwendige mens te verzorgen; bij een ietwat late koffiestop in de ochtend ziet de appeltaart met slagroom er heel appetijtelijk uit en menigeen kan de verleiding niet weerstaan.

Discussies breken los over het soort vogel dat men meent te zien – “was het nou wel of niet een klapexster” of een gewone “tapuit”? Aangezien John Hermans als ware kenner niet op de plek des onheils is geweest, moeten wij het antwoord schuldig blijven.

Als wij de fietsen weer inleveren hebben wij zesentwintig kilometer gefietst. Enkele toppers op Schiermonnikoog waren een slechtvalk, baardmannetje, bruine kiekendief en de dag werd besloten met de middelste zaagbek en de goudplevier. Laat ik nu over deze laatste vogel in het blad van Natuurmonumenten kortgeleden een artikel gelezen hebben: in Drenthe – in het Mantingerveld – zijn vele landbouwpercelen aangekocht die tot één groot natuurgebied aaneengesmeed zullen worden. Vele vogels, insecten, amfibieën, reptielen en andere dieren komen er voor en men hoopt in de toekomst dat de goudplevier daar gaat broeden.

De terugreis verloopt heel voorspoedig, het weer is zonnig en onze knusse huisjes liggen er gezellig bij.

Mies heeft evenals andere jaren aangeboden om de warme avondmaaltijd te bereiden en dat het geen verkeerde keuze is om haar dat te laten doen blijkt als de macaronipan met gehakt en bruine bonen op tafel wordt gezet. De verhalen over de vogels verstommen voor een moment en de magen worden razendsnel gevuld.

Peter heeft dit jaar een corveerooster opgesteld en ondergetekende is vanavond aan de beurt om samen met Simon en Joep de tafel af te halen, de afwas te verzorgen, de koffie te serveren. Daarna mogen wij onderuit zakken en kunnen wij gaan nagenieten.

Van deze dag heb ik echt genoten en wellicht ben ik nu een iets mindere analfabeet dan aan het begin van dit weekend.

Anke Bollen

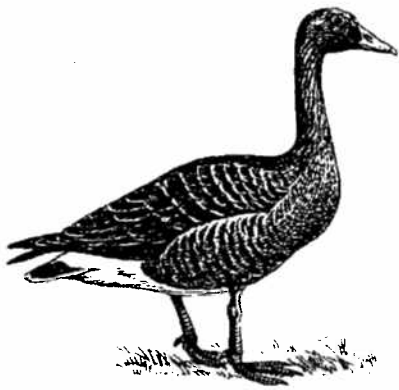
Zaterdag 15 mei 1999

De dag begon weer vroeg: half negen stond het ontbijt klaar. Peter had voor fietsen gezorgd en rond halftien vertrokken we vanuit het bungalowpark en begonnen we aan wat een lange fietstocht zou worden. Op een stuk graslans zagen we kemphaantjes en grutto's. Een andere vogelaar maakte ons attent op een koppeltje zomertalingen die langs de oever van een meertje zaten. Op een paaltje zat een visdief uit te rusten. Voor de meeste van ons was het nu mogelijk om het zwarte snavelpunt te zien, wat de visdief onderscheidt van de noordse stern. John wees ons op een rietzanger. We konden hem heel mooi bekijken (zelfs met het blote oog). De witte wenkbrauwstreep stak echt af tegen de kop van deze zanger. Zijn geluid lijkt wat op dat van de kleine karekiet, maar als je ze samen hoort dan is het verschil toch wel duidelijk te horen.

Bij de vogelhut van het Jaap Deensgat aangekomen, waren we niet de enige vogelaars. Een bekende van John had zojuist het porseleinhoen gehoord. Helaas waren wij net te laat aangekomen. Wel zagen we: kemphanen, kluten, zwarte ruiters, dwergmeeuwen, tureluurs, krombekstrandloper etc. Op de omheining van de hut vloog opeens een tapuit, die zich heel goed liet bekijken. De snor, die we de avond daarvoor nog daar hadden gehoord, liet nu verstek gaan. Na een tijdje stapten we weer op de fiets richting Zoutkamp. Bij een restaurant werd wat gedronken en genuttigd en na deze korte onderbreking ging het weer verder. Op enkele stukken moesten we recht tegen de wind in

wat niet altijd even makkelijk was. De natuur was wel mooi, maar op vogelgebied was er niet veel te beleven. Wel vond Ramon bij een picknickplaats een hele grote rups, die ik natuurlijk op de foto heb gezet. Ik weet nog niet wat voor een soort het is, maar hij hoort waarschijnlijk in de berenfamilie thuis. Bij een polder zagen we een paartje steltkluten, dat was natuurlijk best bijzonder. Ook zou hier de citroenkwikstaart moeten zitten, helaas konden we hem niet aan onze lijst toevoegen. Bij een vogelhut aan de andere kant van het Lauwersmeer (Ezumazijl) zagen we o.a. bonte strandlopers, kanoeten, kleine strandlopers, Temminck's strandlopers. Voor een stel van ons was het mooi geweest en zij gingen

boodschappen doen in Anjum. De achterblijvers werden opgeschrikt door een auto die stopte waaruit een stel mensen van Dutch Birding uitsprongen en als een gek het heuveltje beklommen waarop wij zaten. Een van hen riep: "...ja, ik zie kleine strandloper en ja, Temminck's". Zij waren bezig met een competitie van vierentwintig uur vogels tellen en de verschillende groepen hielden contact met elkaar. Ze hadden nog net tijd om te zeggen dat ze om twee minuten voor twaalf een kwak hadden gehoord, maar omdat ze pas om twaalf uur 's nachts mochten beginnen en de kwak zich niet meer liet horen, mochten ze deze niet meetellen. Ik zou mijn horloge toch verzet hebben....!

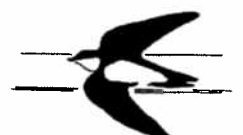
Het laatste stuk was een uitputtingsslag. Joop had Simon het hele stuk tegen de wind in geduwd en onderweg trakteerde hij ons (John, Simon, Naud en ik) op een glaasje drinken. Gelukkig kwamen we Jos met de auto tegen die Simon inlaadde. Rond halfzeven kwamen wij als laatste binnen. Iedereen was behoorlijk moe, maar we konden niet te lang stilzitten want we moesten ons klaarmaken voor het eten. Peter had als eetgelegenheid aan een restaurant in Lauwersoog gedacht, maar dat leek meer op een veredelde friettent. Toen besloten we om naar Dokkum te gaan. Het viel niet mee om voor zestien man iets gevonden te krijgen. Het ene restaurant zat vol en de keuken was bijna gesloten en een ander was niet veel soeps. Uiteindelijk konden we in Eethuys De Waegh, een zolderkamer krijgen die ouderwets was ingericht. Het zou uiteindelijk smikkelen en smullen worden. De helft van de groep nam een Middeleeuws menu bestaande uit: brood met pestosaus, groentesoep met een kippenpoot erin, verscheidene stukken vlees, die we zelf moesten snijden en als laatste een bakje met kaneelijs met appel. Drinken werd in aardewerk bekers gegoten en in plaats van servetten, lagen er theedoeken op tafel waarmee we onze handen en de tafel konden schoonmaken. Daarna met volle maag terug naar de bungalows en ik kan zeggen dat ik heerlijk geslapen heb.

Don-Alexander van Bergen

Zondag 16 mei 1999

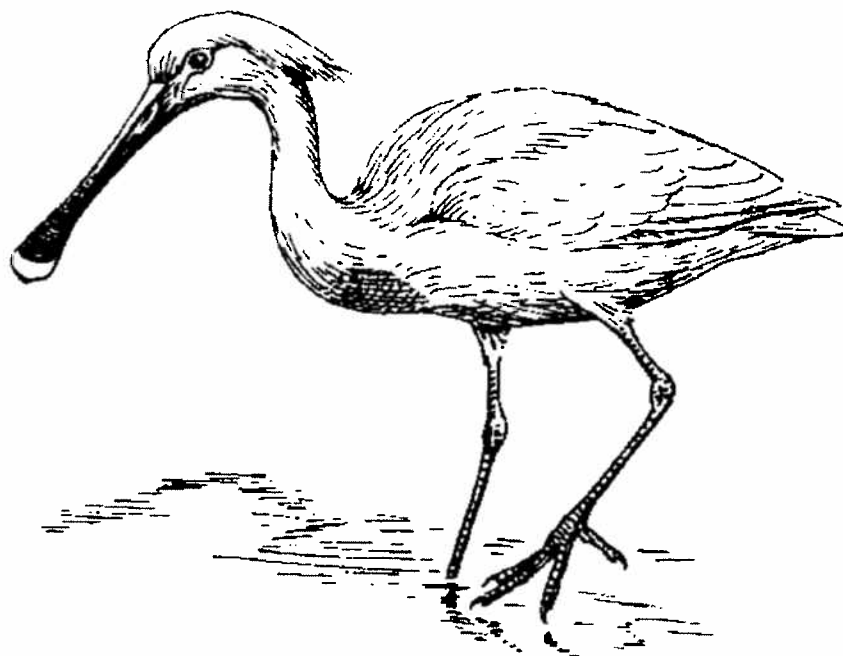
Na enkele gezellige dagen vogelen, gingen op zondagmorgen alleen nog de echte op vogelpad. Ik behoorde absoluut tot degenen die even geen vogel meer in de kijker hoefde te hebben. Dus we zijn op de fiets gestapt en hebben tot onze vreugde aan de waddenkust een zeehondje zien vissen. Hij liet zich prima bekijken. Verder de natuur lekker op me af laten komen. We hebben veel geleerd. Ik heb me altijd afgevraagd waarom het vogelwacht heette en bijvoorbeeld niet vogelvrienden of vogel & natuur. Nu weet ik dat.

Vogelwachters wachten voortdurend op vogels en dan eigenlijk vooral op nieuwe soorten.

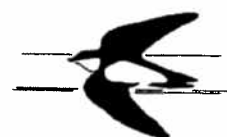
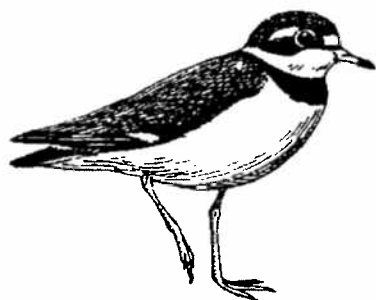
Het zijn een soort oer-verzamelaars. Het verbaasde me altijd al dat we niet altijd naar een heel mooi stukje natuur gingen en dan komen de mooie vogeltjes vanzelf voorbijvliegen. Nee, een verzamelaar trekt van gebied naar gebied waar zeldzame vogels zijn te verwachten. Het maakt niet uit of dat langs de autoweg is, op een druk kruispunt of op een parkeerplaats. Je moet snel weer verder kunnen trekken. Overigens is het bij de Udense vogelwacht niet zo gek als bij de Dutch Birding Association. Als je die langs de weg in hun auto zag zitten, had je eigenlijk meer het idee dat ze vliegtuigen spotten. Hadden ze voor hetzelfde geld gedaan. Vogels worden ook ontleed als bijvoorbeeld auto's. Welke kleur spoiler, bumper en velgen. Welke brandstof gaat erin. Hoe maken ze nieuwe autootjes, hoe hard kunnen ze. Het is natuurlijk wel mooi meegenomen dat je niet op het circuit van Zandvoort zit. Zouden vogels overigens echt niet meer doen dan sex, vreten en vechten? Het zijn natuurlijk ook wel oer-beesten. Maar als je dan toch gaat verzamelen is het wel leuk dat er een Hermansje (Hoe is zijn voornaam ook al weer?) bij zit. Zie je ook nog eens wat anders. Bovendien weet hij goed het aangename met het nuttige te verenigen. Bij een verslag van de laatste dag mag zeker niet onvermeld blijven dat iedereen Peter Noy zeer dankbaar was voor de organisatie, waardoor weer bijna niets mis kon gaan. Mama Mies had weer een heel stel grote kinderen aan ons. Dit Hemelvaartsweekend is echt een aanrader. En achteraf krijg je zomaar gratis voor niks een setje foto's toegestuurd.

Jos van Hezewijk

Vogelwaarnemingen excursie Lauwersmeer

01. Aalscholver	37. Huiszwaluw	73. Scholekster
02. Buizerd	38. Kauw	74. Spreeuw
03. Blauwe reiger	39. Kievit	75. Staartmees
04. Boerenzwaluw	40. Kuifeend	76. Slobeend
05. Bergeend	41. Knobbelzwaan	77. Sprinkhaanrietzanger
06. Boomvalk	42. Koekoek	78. Spotvogel
07. Bruine kiekendief	43. Krakeend	79. Smient
08. Boompieper	44. Kleine mantelmeeuw	80. Steenloper
09. Braamsluiper	45. Kleine karekiet	81. Slechtvalk
10. Bontbekplevier	46. Kokmeeuw	82. Steltkluut
11. Bonte strandloper	47. Kneu	83. Torenvalk
12. Baardmannetje	48. Kluut	84. Tafeleend
13. Blauwe kiekendief	49. Kempmaan	85. Tuinfluit
14. Brandgans	50. Kolgans	86. Tjiftjaf
15. Bosruiter	51. Krombekstrandloper	87. Tapuit
16. Dwergmeeuw	52. Kanoet	88. Tureluur
17. Ekster	53. Kleine strandloper	89. Temminck's strandl.
18. Eidereend	54. Koolmees	90. Turkse tortel
19. Fitis	55. Lepelaar	91. Vink
20. Fuut	56. Merel	92. Veldleeuwerik
21. Fazant	57. Meerkoet	93. Visdief
22. Grote mantelmeeuw	58. Middelste zaagbek	94. Vlaamse gaai
23. Gierzwaluw	59. Nachtegaal	95. Wilde eend
24. Grasmus	60. Noorse gele kwikstaart	96. Witte kwikstaart
25. Grauwe kiekendief	61. Nijlgans	97. Winterkoning
26. Gele kwikstaart	62. Oeverzwaluw	98. Wintertaling
27. Graspieper	63. Oeverloper	99. Wulp
28. Groenling	64. Putter	100. Wielewaal
29. Gekraagde roodstaart	65. Pimpelmees	101. Zwarte kraai
30. Goudplevier	66. Pijlstaart	102. Zilvermeeuw
31. Groenpoothoender	67. Rosse grutto	103. Zanglijster
32. Groenpootruiter	68. Rotgans	104. Zwartkop
33. Houtduif	69. Rietgors	105. Zwarte ruiter
34. Heggenmus	70. Roodborst	106. Zilverplevier
35. Holenduif	71. Roodborsttapuit	107. Zwarte roodstaart
36. Huismus	72. Rietzanger	108. Zomertaling

Maandagavondwandeling 31 mei naar de Tongelaar

Deze maandagavond stond landgoed de Tongelaar op het programma. Het is een gebied dat ligt tussen Mill; Beers en Gassel en wordt beheerd door het Brabants landschap. Er is nog veel kleinschalige landbouw. Slechts tien personen hadden zich verzameld bij de parkeerplaats. Verschillende mensen kwamen alleen in de auto, waarop besloten werd om volgend jaar bij de Groenhoeve te verzamelen. Als natuurvereniging moet je toch proberen het milieu zoveel mogelijk te sparen.

Het was een prachtige avond en het verbaasde mij dan ook dat er zo weinig mensen gekomen waren. Juist in zo'n gebied als de Tongelaar is het zo prachtig op zo'n avond met de avondzon die over de landerijen schijnt. Een heel aparte sfeer geeft dat. En dan het kasteel en de schitterende oude paardenkastanjabomen. Het geeft mij vaak het gevoel of de tijd er heeft stilgestaan.

Wat je in dit gebied bijna niet kan missen om deze tijd van het jaar is de nachtegaal. We hoorden hem al van verre met zijn mooie zang. En deze keer konden we hem ook goed zien, wat niet vaak gebeurt. Meestal zit hij ergens verstopt diep in het struikgewas. (Wat ruist er?) Wat goed opviel was zijn oranje staart. Verder is het eigenlijk maar een onopvallend vogeltje en dan zo'n geluid!

We zagen ook nog een grauwe vliegenvanger en in een oude schuur vonden we de braakballen van een kerkuil die daar waarschijnlijk zijn slaappleats had.

De kamperfoelie stond volop in bloei en dat was te ruiken, heerlijk! De gele lis stond langs de waterkant te bloeien en een klein muisje stak net ons pad over. Verschillende ringmussen lieten zich zien met hun chocoladebruine kopjes. Na een kleine drie kwartier wandelen kwamen we ineens Sandra tegen. Ze was te laat aangekomen bij de parkeerplaats en was maar gewoon gaan wandelen in de hoop dat ze ons zou vinden. Nou, dat was haar dus gelukt en had onze groep zich nu uitgebreid tot 11 man!

Een vogeltje die we hier eigenlijk ook wel altijd tegenkomen is de kleine karekiet. Hij zit meestal in het riet te zingen en vliegt erg druk van de ene naar de andere

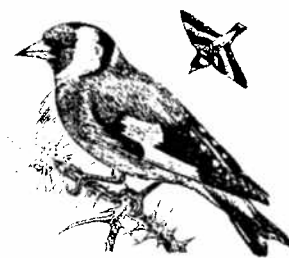
rietstengel. Peter van de Braak vond een jerrycan, helemaal groen geschilderd, gevuld met graan en aan de zijkant zat een gat waardoor het graan naar buiten kon komen. Het was bedoeld voor de fazanten, dan kunnen ze nog makkelijker geschoten worden. Stoer hoor! Na een kleine twee uur wandelen en een mooie zonsondergang besloot de ene helft van de groep om nog een uurtje door te wandelen en de andere helft ging naar huis. Aangezien ik bij die laatste groep hoorde weet ik niet wat er dat laatste uur nog gebeurd is. Ik vond het in ieder geval weer zeer de moeite waard om na een drukke dag zo nog even lekker te ontspannen. Alleen als het echt niet anders kan zal ik niet meegaan met die mooie maandagavondwandelingen.

Liesbeth Verkaar

Bijzondere Waarnemingen

Hieronder volgen de bijzonder waarnemingen van begin februari t/m begin juni 1999. Opvallend zijn de vele eendensoorten die in de Maashorst gezien zijn. Door de afgelopen natte perioden zijn er diverse plassen in de Maashorst ontstaan, waar deze eenden foerageren. Het einde van de grensweg is zo'n bekende plaatsen om deze soorten te zien. Staatsbosbeheer is bezig om dit gebied verder te ontwikkelen met een aantal niveauverschillen, zodat er een aantal vaste plassen ontstaan. In de toekomst zullen we deze watervogels dus vaker zien!

Peter van de Braak, Inventarisatiewerkgroep tel.0413-253586

Bijzondere waarnemingen zijn nu ook te mailen;
p.w.m.vandebraak@kpn.com

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VOGELWACHT UDEN E.O.				
DATUM:	AANTAL:	VOGELSOORT:	LOCATIE:	WAARNEMER:
07-02-1999	15	Putter	Volkel	Marc Poulussen
28-02-1999	5	Watersnip	Princepeel	Marc Poulussen
01-03-1999	1	Rode Wouw	Hemelrijk	Marc Poulussen
10-03-1999	2	Kraanvogels	Leuth (Nijmegen)	Martin v.d. Elzen
12-03-1999	2	Steenuil	Volkel	John Hermans
13-03-1999	2	Putter	Maashorst	John Hermans
13-03-1999	2	Roodborsttapuit	Maashorst	John Hermans
14-03-1999	1	Bosuil	Crematorium Uden	Willy Bergmans
27-03-1999	1	Rode Wouw	Keldonk	Aad v. Wanrooy
27-03-1999	1	Zomertaling	Maashorst, grensweg	John Hermans
28-03-1999	1	Dodaars	Maashorst, grensweg	John Hermans
28-03-1999	2	Slobeend	Maashorst, grensweg	John Hermans
29-03-1999	6	Slobeend	Maashorst, grensweg	Seniorengroep
29-03-1999	4	Pijlstaart	Maashorst, grensweg	Seniorengroep
29-03-1999	1	Dodaars	Maashorst, grensweg	Seniorengroep
29-03-1999	1	Bosuil	Maashorst	Seniorengroep
30-03-1999	2	Brilduiker	Hemelrijk	Marc Poulussen
30-03-1999	2	Kuifeend	Hemelrijk	Marc Poulussen
30-03-1999	2	Tafeleend	Hemelrijk	Marc Poulussen
30-03-1999	4	Wintertaling	Hemelrijk	Marc Poulussen
30-03-1999	2	Kraanvogels	Elsendorp (ov)	Enrico vDuynhoven
01-04-1999	1	Zomertaling	Maashorst, grensweg	John Hermans
01-04-1999	5	Wintertaling	Maashorst, grensweg	John Hermans
01-04-1999	6	Smient	Maashorst, grensweg	John Hermans
01-04-1999	2	Pijlstaart	Maashorst, grensweg	John Hermans
11-04-1999	1	Ooievaar	Hemelrijk (ov)	Jeroen v. Vliet
19-04-1999	1	Beflijster	Maashorst, Uden	Jeroen v. Vliet
21-04-1999	1	Kleine Plevier	Waterzuivering AA	Aad v. Toor
23-05-1999	2	Wespendief	Maashorst	John Hermans
03-06-1999	2	Kleine Zilverreigers	St Hubert	Martien v.d. Elzen

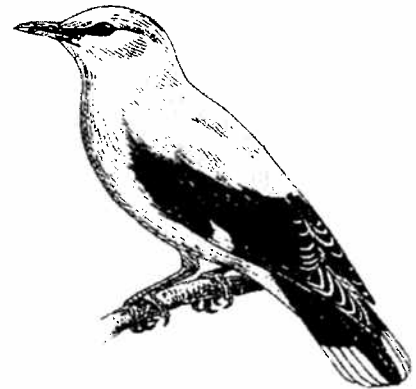

Vogel onder de loep...

De Wielewaal

Deze keer een echte zomervogel, de wielewaal. Met zijn goudgele lichaam en zwarte vleugels en staart is de wielewaal een tamelijk exotische verschijning. Dat het een echte zomervogel is bewijst ook het liedje: 'kom mee naar buiten allemaal, dan zoeken wij de wielewaal, en horen wij die muzikant dan is de zomer in het land'. Pas in mei komen deze schitterende vogels terug in ons land uit Zuid Afrika waar ze overwinteren. De eerste weken worden ertussen de mannetjes werkelijk hevige gevechten geleverd totdat de broedparen zijn gevormd. Dit is dan ook de beste tijd om de wielewaal de zien te krijgen. Ze zijn dan minder oplettend en veel te veel met hun territorium inname bezig. Later, als de broedparen zijn gevormd, zijn de vogels weer ontzettend schuw. Je hoort ze wel maar je ziet ze niet, gaat het liedje verder. En dit is meestal ook zo. Hun roep, 'dudeljoho' is zeer kenmerkend en altijd niet te verwarren met een andere vogelsoort. Tegen een bladerachtergrond, met een zonnetje erbij zijn de vogels bijna niet te zien. Als je met een telescoop op zoek gaat naar deze vogels moet je heel goed kijken en veel geduld hebben om ze te kunnen bekijken. Daarnaast zijn het ook nog echte 'spring in 't velds' ze zitten geen minuut op dezelfde tak zodat je aan het zoeken kunt blijven. Ze foerageren dan ook bijna uitsluitend in het bladerdak waar ze allerlei insecten vangen. Vaak ook grotere insecten zoals hommels of meikevers. In de nazomer eten de vogels ook veel vruchten. Hun nest is een waar kunstwerkje dat is opgehangen aan een gevorkte tak. Het vrouwtje is alleen verantwoordelijk voor de bouw van het nest. Het nest heeft een diepe nestkom om te voorkomen dat de jongen of de eieren uit het nest vallen want omdat het nest zo hoog hangt vangt het veel wind en is vaak in beweging. Als nestmateriaal worden repen schors, grashalmen en blad gebruikt. De binnenkant wordt bekleed met mos. Er worden twee tot vier eieren gelegd die zo'n twee weken bebroed worden. Na nogmaals twee weken vliegen de jongen uit. Deze worden gevoerd met insecten, de eerste week met uitgebraakte insecten, iets wat je niet zo heel vaak ziet bij zangvogels. De pas uitgevlogen vogels zijn matgeel en groen van kleur. Ze zijn met wat geluk wel waar te nemen. Toch heeft voor mij elke wandeling weer iets speciaals als ik de wielewaal heb kunnen zien. Horen kun je hem vaak wel, vooral in het begin van de zomer. In augustus beginnen te wielewalen alweer terug te gaan naar hun overwinteringsgebied in Zuid Afrika. Ook daar leven ze hoofdzakelijk in de boomtoppen. Dus snel er op uit allemaal, dit is de tijd van de wielewaal. Als je hem ziet doe hem vooral mijn hartelijke groeten want ik heb hem dit jaar nog niet gezien.

Tot de volgende keer maar weer, allemaal een prettige vakantie!

Pedro van den Acker

In gesprek met ... Aad van Toor

Tussen twee reizen in zie ik kans Aad aan de lijn te krijgen. Sinds zijn pensionering lijkt Aad wel een trekvogel, hij houdt zich alleen niet aan de seizoenen. Misschien zou je hem een zwerfvogel kunnen noemen? Toch ziet hij in de tijd dat hij thuis is kans om duidelijk aanwezig te zijn binnen onze club. De keus voor de Vogelwacht was voor Aad heel pragmatisch. Hij aarzelde tussen I.V.N. en Vogelwacht, maar omdat de meeste activiteiten van het I.V.N. op zaterdagmorgen waren koos hij voor ons. Want op zaterdagochtend heeft Aad z'n vaste trimclubje in de bossen bij de oude P.N.E.M. en dat wil hij voor geen goud missen. Al lopend zie je daar natuurlijk ook vogels. Soms zelfs vreemde. Aad heeft ze altijd wel opgemerkt. Hij vond ze mooi. Maar hij had voorheen zelden de drang om ze te benoemen. Toen ging hij naar de zwaluwententoonstelling in de Groenhoeve. Hij liet zich daar een nest aansmeren, wat nu al jaren aan zijn huis hangt en nog door geen zwaluw bezocht is. Maar hij ontdekte daar ook een gezellige club mensen die intensief met vogels bezig zijn. Dat trok hem.

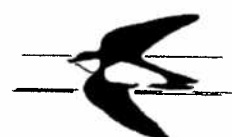

Hij ontdekte ook de lol van het leren van vogelnamen. Hij neemt er de tijd voor en hij legt een archief aan. Want al lezend en luisterend hoorde hij verschillende namen voor dezelfde vogel. Die namen heeft Aad genoteerd en binnenkort gaan ze de computer in. Aad beperkt zich niet tot de streeknamen, zoals die hier bekend zijn, maar hij schrijft ook de buitenlandse namen en dialecten op. Van Terschelling tot Zuid-Afrika. Als je dus ooit een vreemde naam tegenkomt waarvan je niet weet welke vogel er achter zit, bel naar Aad. Misschien kan hij je helpen. Aad is niet van plan er een wetenschappelijk werk van te maken. Hij

doet het puur voor zijn plezier. Het is ook leuk te proberen zo'n naam te achterhalen. Waarom heet die mooie blauwe vogel met rode poten ijsvogel? (omdat hij vist in stromend water wat nog kan als het andere water bevroren is.) Het uitpluizen van dialectnamen is soms wat moeilijker, maar leuk om te doen.

Als reiziger vindt Aad de excursies natuurlijk het leukst. Hij is een aantal keren mee geweest naar de Wadden en ook de voorjaarsexcursies laat hij niet aan zijn neus voorbij gaan. Meestal is zijn vrouw Mies er dan ook bij. Zij heeft geen speciale interesse in de vogels, maar ze wandelt graag en vindt het leuk om nieuwe mensen te ontmoeten. Het is heerlijk, vinden beiden, dat de vogelwereld geen rangen en standen kent. Het is altijd verrassend met wie je nu weer aan de praat raakt.

Maar Aad probeert toch het aantal vogels wat hij op naam kan brengen wat uit te breiden. Zo was hij mee op de excursie naar Escharen en zag de kleine karekiet. Wat Aad betreft zouden meer mensen daarvan moeten kunnen genieten. Het is zo jammer om daar maar met een groepje van dertien man naar toe te gaan. Wat hem betreft zou zo'n wandeling in het Udens Weekblad aangekondigd kunnen worden zodat, in meerdere kleine groepen, het grote publiek ook een leuke avond kan hebben. Aad houdt van samen delen, uitdragen wat mooi is.

Op dezelfde manier beheert hij de winkel van de Vogelwacht. Hij gaat er achteraan. Neemt stickers mee en brengt ze aan de man. Hij vindt ook dat alle leden mede-verkoper zijn, zeker nu de financiën van de club wat teruglopen is het wat hem betreft: alle hens aan dek. En waarom zou je iemand voor zijn verjaardag niet een nestkastje cadeau doen? Het is even duur als een bosje bloemen, je kunt er jaren plezier van hebben én je spekt er de kas mee. Want de kastjes worden door enkele leden gratis in elkaar gezet van hout wat goedkoop verkregen wordt. Als het aan Aad ligt houdt hij de nestkastbouwers flink aan het werk.

Tot slot is Aad lid van de redactie van ons Bruuijsel. Hij schrijft zelf stukjes, maar weet op excursies ook altijd mensen te vinden die een verslagje willen schrijven. Een beetje vriendelijk aandringen, zegt Aad, ook bij kinderen en je krijgt de mooiste verhalen... Over een paar dagen is deze drukke vogel weer gevlogen. Dan gaat hij in Bosnië bij zijn zoon de tuin onderhouden. Misschien hoort hij daar mooie vogels en vreemde vogelnamen. Dan kan hij zijn archief weer aanvullen. Nestkastjes zal hij er niet verkopen, maar een verhaal kan hij er wel schrijven. We kijken er naar uit.

Margreet Hoefnagels

"Een Zondagse wandeling"

Op zondag 28 maart stond er niets gepland op de maandagenda van de Vogelwacht. Wanneer Erwin Krol daags van tevoren ook nog goede weersvooruitzichten doorgeeft, is het tijd om een aantal leden te bellen. Er zullen er vast wel een stel bij zijn die graag de zondagmorgen gebruiken om een stuk te wandelen. Wie nu denkt dat iedereen op zondag zijn "uitslaapdag" heeft komt bedrogen uit. De een moet (mag) zijn dochter verhuizen, de ander heeft een dagje ploeteren in de tuin gepland en er zijn er die juist op de dag des Heren een sleuf moeten graven voor een aan te leggen waterleiding en stroomkabel (de insiders onder ons weten natuurlijk wel wie hier wordt bedoeld). Dan zijn er ook nog mensen die de avond daarvoor een 25-jarig bruiloftsfeest hebben en het zelfs presteren om de volgende dag nog "zuiver"? te biljarten. Dan zijn er mensen die zo nodig een weekend naar Drenthe moeten en spreek je vervolgens nog enkele antwoordapparaten of voice-mail boxen in waar je verder toch niets meer van hoort (waar dienen die dingen dan toch voor?). En last but not least ... "anders krijg ik ruzie met de vrouw"!?

Afijn, het bovenstaande leert ons dat een roostervrije zondag zeer nuttig wordt besteed bij het gros van de Vogelwachtleden. Waarschijnlijk houdt het Bestuur hier terdege rekening mee met het indelen van de maandagenda. Desondanks is het een ideale gelegenheid om met een aantal mensen de natuur in te trekken.

Eerste zwartkop

Die bewuste zondagmorgen (het was wel érg vroeg doordat de klok een uur vooruit moest!) stonden Liesbeth en Ramon Verkaar, Annette van de Heuvel, John Hermans en Peter Noy bij de parkeerplaats van het Kasteel de Tongelaar om van daaruit het omliggende natuurgebied te verkennen. Het landgoed is een gevarieerd terrein van 290 hectare met bospercelen, weiden, akkers, houtwallen en enkele prachtige oude eikenlanen. Het laat-middeleeuws kasteel is een markant punt in het landschap en biedt goede nestelgelegenheid aan tientallen kauwen die er hun domicilie hebben. Het vele "getjiftjaf" deed ons vermoeden dat de lente in aantocht is. Liesbeth wees ons op het bloeiende speenkruid in de berm. In een wei net achter het kasteel troffen we een ree aan die zich vervolgens met ferme sprongen uit de voeten (of poten) maakte. Dat "witte gatje" valt wel op. Het zal ongetwijfeld wel een functie hebben! Als je er een van de "Hermannen" bij hebt, wordt er altijd wel gekletst (het hoeft niet altijd over iets te gaan!). John's aandacht lijkt er niet bij te zijn. Schijn bedriegt, elk vogelgeluid(je) of silhouet wordt door hem opgemerkt en snel gedetermineerd. In een enkel geval was er twijfel. Vanuit een bosperceel klonk plotseling een schel geluid: "Ek, èk, èk ...". Een havik of een sperwer? We kozen voor de eerste. Het mocht de pret niet drukken. Even later opnieuw een lichtpuntje. De eerste zwartkop van dit jaar. We stonden er versteld van dat dit zomervogeltje nu al weer terug is van zijn zomerverblijf (Middellandse Zeegebied en tropisch Afrika). Op een hoge tak krijgen we de zwartkop goed in de kijker. Het glanzend zwarte petje van het mannetje onderscheid hem van het vrouwtje waarbij dit roodbruin is. Door zijn parelende, melodieuze zang wordt hij ook wel de nachtegaal van het noorden genoemd.

Zeldzame plant

Onderweg troffen we de gevlekte aronskelk aan. Deze overigens zeldzame plant komt vooral in Zuid-Limburg algemeen voor. Men treft hem in gemengde loofbossen op een

goede vochtige grond aan. Van de exemplaren die wij in de Tongelaar aantroffen waren een aantal gevlekt en weer andere hadden effen, groene pijlvormige bladeren. Even later attendeerde John ons op een kleine overvliegende vogel, nauwelijks groter als een spreeuw. Na een korte discussie bleek het een kleine bonte specht te zijn. Een spechtesoort die ikzelf al lang niet meer had gezien. Aangezien de bomen nog bladerloos waren, was het "redelijk eenvoudig" hem (of haar?) in de kijker te krijgen. Kleine bonte spechten komen eigenlijk nergens algemeen voor; ze zijn schaars verspreid in bosachtige streken (met name loofbos) en komen ook wel in parken en tuinen. Het is bijna een soort uitdaging ze op te sporen; het mannetje met zijn rode petje krijgt men soms te zien als hij van tak tot tak wipt, op zoek naar insectenlarven. De roep is een "tsjik"-toon, maar zachter en slissender dan die van de grote bonte specht.

Overvliegende nijlganzen

Aan het eind van het bos kwamen we op een grote open vlakte. Hier hoorden en zagen we typische weidevogels, waaronder de kievit, wulp, veldleeuwerik en een zestal knobbelzwanen. Volgens John waren het "echte" en kwamen ze niet uit een of andere kinderboerderij. Op de vraag of een koppeltje overvliegende nijlganzen ook "echt" zijn, antwoordde John meesmuilend: "nee, die tellen niet mee!" Het zal wel, dachten wij. Tussen het vogelen door was er ook nog tijd voor een mopje. Annette wist een mop over een man die chronische hoofdpijn had ... Volgens mij had hij zijn ondergoed beter bij Hout-Brox kunnen kopen! Na ruim twee uur gewandeld te hebben deed de zon verwoede pogingen om door het wolkendek te dringen. Op momenten dat dit lukte gaf dit een aangename warmte en leek het alsof de vogels nog harder probeerden te fluiten. John doceerde ons dat het geluid van de boomklever weliswaar op dat van de zanglijster lijkt, maar op essentiële punten te onderscheiden is. Na onze oren gespitst te hebben gaven we hem gelijk. Helaas hebben we de boomklever niet kunnen zien. Er schijnen hier zeker twee koppeltjes te zitten.

Kudde reeën

Even later troffen we een kudde reeën, al grazend midden in een wei. Maar liefst acht exemplaren bij elkaar. Dat kom je tegenwoordig niet meer zo vaak tegen. Het doet je op zo'n moment goed dat ook hier de jacht aan banden is gelegd. De reeën zagen er in ieder geval niet verschrikt uit. Ze hielden ons wel in de gaten en liepen rustig verder wij ook! Ook de over het veld springende haas zag dat het goed was.

Na zo'n schitterende tocht van twee en een half uur, waarbij we ruim veertig vogelsoorten hebben gezien en/of gehoord, vraag ik me af wie er gelijk heeft gehad; de mensen die op zondag werk- of sociale verplichtingen hebben of wij die "een met de natuur" zijn geweest. Zoals wel vaker zal ook hier de waarheid ergens in het midden liggen.

Waargenomen vogels:

Boomkruiper, Kievit, Zwarte Kraai, Zanglijster, Grote Bonte Specht, Tjiftjaf, Vlaamse Gaai, Kauw, Vink, Roodborst, Houtduif, Spreeuw, Winterkoning, Pimpelmees, Witte Kwikstaart, Zwartkop, Groene Specht, Nijlgans, Kleine Bonte Specht, Havik, Staartmees, Geelgors, Wilde Eend, Merel, Wulp, Knobbelzwaan, Veldleeuwerik, Holenduif, Kramsvogel, Koperwiek, Heggenmus, Koolmees, Ringmus, Fazant, Matkop, Aalscholver, Grote Lijster, Boomklever, Blauwe Reiger, Groenling, Buizerd, Meerkoet en Scholekster.

Peter Noy

Kerkuilen ringen

Op zaterdag 12 juni gingen we kerkuilen ringen.

Toen we op het juiste adres waren was de ringer er nog niet.

We moesten nog even wachten, daar kwam hij al aan.

Eerst haalde Wim de jonge kerkuiltjes uit hun nest.

Het waren er 6, 5 jongen uiltjes en de moeder moesten geringd worden. Ik mocht de op een na jongste vasthouden. Je moest ze iets boven de poten vasthouden want ze hadden erg scherpe nagels. Eerst werd de jongste geringd en daarna die van mij. Ze maten hoe lang de vleugel was en dat schreven ze op. Toen alle kerkuiltjes geringd waren gingen ze allemaal in een stoffen tas en bracht Wim ze weer naar hun nest.

John hield een lange stok voor de uitgang van het nest zodat de jongen uiltjes niet eruit konden vallen. Wim liet de uiltjes weer los in het nest en ging weer naar beneden.

Iedereen ging weer weg want ze moesten nog een paar adressen hebben. Ze pakten alle spullen weer in en vertrokken naar het volgende adres maar daar was ik niet bij.

Groetjes, Marieke Noy

Excursie Hatertse Vennen

Op 13 september jl. stond de excursie naar de Hatertse Vennen gepland. Toen ik om 8.00 uur bij de Groenhoeve aankwam, stond daar alleen Jan van Bergen en ik dacht dat wij veel te vroeg waren. Echter na een kleine tien minuten wachten waren we nog steeds met z'n tweeën. Dat was een flinke tegenvaller, want het weer was uitzonderlijk goed. Een helder blauwe hemel en een stralende zon. Natuurlijk ging de excursie gewoon door, maar jammer was het wel dat de "groep" zo klein was. De weersvoorspelling was inderdaad niet al te best, maar het weer was ons die dag toch goed gezind. Om tien over acht vertrokken we en na een klein half uur waren we op de plaats van bestemming. De auto hadden we geparkeerd bij restaurant St. Walrick en van daaruit begonnen we onze tocht.

Gebiedsbeschrijving

De volledige naam van dit gebied is de Overasseltse en Hatertse Vennen. Het is gelegen tussen Overasselt en Nijmegen Dukenburg en beslaat een oppervlakte van 535 ha, dat is onderverdeeld in naaldbos, loofbos, heide, bouwland en natuurlijk de vennen. Het gebied van de Hatertse Vennen is nog vrij jong (10.000 jaar). De Maas en Rijn hebben in die periode een laag rivierklei afgezet, waarover een dikke laag stuifzand in de loop der jaren is gekomen. De wind zorgde voor reliëf en zo ontstonden duinpannen die uiteindelijk na stijging van de grondwaterspiegel in de huidige vennen veranderden (3000 jaar voor Chr.). Het waterpeil per ven verschilt, evenals de zuurgraad. In hete zomers kunnen sommige vennen droog komen te liggen. Omdat de bebossing veel water aan de vennen onttrok heeft Staatsbosbeheer het aantal bomen aan de waterkant verminderd.

In de Hatertse Vennen zijn bijzondere planten waar te nemen zoals zonnedaauw (overvloedig aanwezig) en beenbreek, maar ook waterpeper, stijf havikskruid, gele morgenster en brede wespenorchis. Ook het dierenleven is goed vertegenwoordigd: 11 soorten amfibieën en 3 soorten reptielen, verschillende zoogdieren waaronder ook de das en natuurlijk veel soorten libellen en vogels.

Aangezien de excursie in september gepland stond, was het qua vogels natuurlijk rustiger dan in de lente, maar ja dat geldt voor bijna alle gebieden. In de lente, zomer en nazomer kun je interessante vogels waarnemen, zoals boomvalk, wielewaal, braamsluiper, fluiter en bonte vliegenvanger.

Alles bij elkaar hebben we toch nog ruim dertig vogelsoorten gezien. Het begon al meteen leuk met een stel kraakeenden en kuifeenden op een van de vennen. Later zagen we nog wat wilde eenden en een dodaars. Bij een open stuk was een sperwer bij de bosrand op vogeltjes jacht en vlogen wat gaaien en houtduiven in paniek uit de bebossing. Onderweg hoorden we nog grote bonte, groene en zwarte specht. Halverwege de route zagen we een havikmanneltje. We zeiden nog tegen elkaar dat het mooi zou zijn om havik en sperwer eens bij elkaar in de lucht te zien om het verschil in grootte goed te kunnen vergelijken. We hadden het niet gezegd of opeens vlogen er een mannetje sperwer, vrouwtje sperwer en een havikvrouwtje bij elkaar in de lucht. Het sperwermannetje koos eieren voor zijn geld en steeg hoog de lucht in, terwijl het sperwervrouwtje de havik weg probeerde te jagen. Even later werd het nog mooier toen er een buizerd bij kwam, die op zijn beurt weer door de havik achterna werd gezeten. Het was een spektakel van de eerste orde. Op dat moment was de dag al een succes. We zagen nog een heel stel witte kwikstaarten bij elkaar en even later een groep van meer dan honderd huiszwaluwen en enkele boerenzwaluwen. Rond elf uur stapten we weer in de auto en hebben bij mij thuis nog een

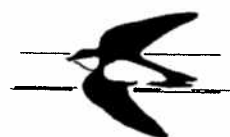

kop koffie gedronken. Het was een hele mooie herfstdag en zeer zeker moet deze tocht een keer herhaald worden in het voorjaar en laten we dan hopen dat de belangstelling iets beter is.

De volgende vogels hebben wij waargenomen:

Dodaars, wilde eend, krakeend, kuifeend, buizerd, sperwer, havik, houtduif, holenduif, grote bonte specht, groene specht, zwarte specht, boerenzwaluw, huiszwaluw, witte kwikstaart, fitis, tjiftjaf, roodborst, merel, grote lijster, staartmees, koolmees, pimpelmees, matkop, kuifmees, boomkruiper, winterkoning, vink, spreeuw, gaai, ekster, zwarte kraai.

Don-Alexander van Bergen

Reisverslag Extremadura

Vogelreis van Vogelwacht Uden en Vogelwerkgroep Oss van 1 mei – 8 mei 1999

Hier een reisimpressie van de schitterende vogelreis naar de Extremadura.

Algemeen:

De volgende personen hebben aan deze reis deelgenomen:

Vogelwacht Uden: Sandra van de Burgt, Enrico van Duijnhoven, Tiny van de Elsen, John Hermans, Jan-Willem Hermans, Gerrit Jonkers, Jopie Jonkers, Rien de Mol, Theo Peters, Marc Poulussen, Liesbeth Verkaar, Ramon Verkaar en Ad van Wanrooy.

Vogelwerkgroep Oss: Wim Gremmen, Henk van Grunsven, Greet van Grunsven en Toon Voets.

Beschrijving van het gebied:

De Spaanse Extremadura is ongeveer anderhalf keer zo groot als Nederland. Het is een dunbevolkt gebied; er wonen slechts een miljoen mensen. Van oudsher wordt de Extremadura als een “extremiteit” van Spanje beschouwd. Een arme, verre en onvruchtbare uithoek van het land met weinig vooruitzicht op verbetering. Velen zochten hun heil elders en trokken weg.

Het landschap van de Extremadura is vrijwel volledig door de mens gevormd. Voor de Romeinse tijd was het gehele gebied bedekt met uitgestrekte, groene eikenbossen. Er waren geen steppen en savannen. Overal was bos. De bossen zijn vrijwel compleet verdwenen en het hout is gebruikt voor scheepsbouw, huizenbouw en als brandstof. De vruchtbare bos bodem spoelde weg en kale rotsen en vlaktes kwamen te voorschijn. De geiten en schapen zorgden ervoor dat bomen geen kans meer kregen. Op de glooiende vlaktes hebben zich voornamelijk twee typen landschappen gevormd: de vrijwel boomloze steppe en de zogenaamde ‘dehesa’, een eeuwenoud cultuurlandschap dat u zich het beste kunt voorstellen als een kruising tussen de Afrikaanse savanne en een boomgaard. Ook de Spaanse steppen zijn een cultuurlandschap. ‘Dankzij’ de vernietiging van de bossen leven er nu duizenden grote- en kleine trappen, grielen en zandhoenders.

Overnachtingen:

De eerste vier dagen verbleven we in pension Avenida in Torrejón el Rubio. Een plaatsje in de buurt van het Parque Natural Monfragüe, wat weer noordelijk gesitueerd is in de Extremadura. Hier is de “dehesa” nog fraai aanwezig. De laatste drie dagen zijn we zuidelijker gegaan en wel naar Casa Rural “La Morera” in Valdetorres. Dit ligt in de buurt van La Serena, het steppengebied.

En dan nu een verslag van dag tot dag:

Zaterdag 1 mei 1999

Om kwart voor zes stond onze bus klaar op de markt. Via Berghem, waar nog vier vogelaars opstapten, gingen we met zeventien man richting Brussel. Daar stond al een lange rij om in te checken voor de vlucht naar Madrid, en met een half uur vertraging

vertrokken we om kwart over tien. Er waren verschillende mensen bij die voor het eerst in een vliegtuig zaten (Ramon, Gerrit, Jopie), maar zij hebben de vuurdoop goed doorstaan. Om half één landden we in Madrid en daar stond Godfried, onze gids klaar: een sympathieke blonde vent van rond de dertig, die enorm veel verstand bleek te hebben van de natuur in zijn geheel en van vogels in het bijzonder. Ik heb erg veel van hem geleerd. We reisden verder met twee busjes, de één bestuurd door Godfried en de ander door John, maar dat duurde niet lang want de rest van de week heeft Jan-Willem gereden (schouderklopje

verdiend!). Ons logeeradres was nog zo'n drie uur rijden, dus stopten we onderweg regelmatig om alvast wat te vogelen. Bij een wegrestaurant zagen we als eerste vogels de rode patrijs en de monniksgier, een leuk begin. Die eerste dag konden we al 38 soorten noteren! Op een zonnenscherm zaten huiszwaluwen te broeden, even niet uitdoen dus. Het landschap zag er kaal uit met verspreide steeneiken. Ook groeiden er olijf- en eucalyptusbomen, maar dan meer in plantages. Ook kurkeiken, die worden 'gestript' stonden er veel. We logeerden in Torrejón el Rubio, een plaatsje met ongeveer duizend inwoners. Er loopt een riviertje doorheen en er staan veel witte huizen. 's Avonds maakten we nog een avondwandeling waarbij we de moorse nachtzwaluw ontdekten, helaas was er slechts een schim te zien. Omdat het geregend had zaten er veel padden en kikkers op de weg, die Godfried allemaal bij naam wist te noemen. Na deze lange dag gingen we vermoeid naar bed.

Zondag 2 mei 1999

Vandaag gingen we naar Sierra de San Pedro. We aten op een ander adres dan waar we sliepen, maar het ontbijt stelt in Spanje niet echt veel voor: we kregen cakejes en wat geroosterd brood en daar moesten we het maar mee doen. Toen we vertrokken, regende het helaas, die ochtend hebben we vooral vanuit de bus gevogeld. Wel hebben we heel veel verschillende vogels gezien: 80 soorten!

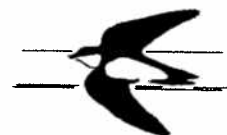
Veel vogels zaten op de elektriciteitsdraden of hoogspanningsmasten, onder andere de scharrelaar, de hop en een aantal bijeneters. Wat een prachtige vogels! Het was 's morgens ook nog behoorlijk koud, maar gelukkig klaarde het 's middags op. Het landschap is daar prachtig: ruig, kaalgevreten, rotsachtig met hier en daar een verlaten boerderij waar ezels lopen. Tijdens de wandeling werd het steeds warmer, wat een verschil met die ochtend! We kwamen een paar loslopende varkens tegen, die zijn daar kleiner dan bij ons en bruin. We konden lekker lang doorgaan, want de Spanjaarden eten hun avondeten pas laat (10 uur). Dus hadden we nog een hele avond om door te vogelen, en het was heerlijk om zoveel verschillende soorten te kunnen zien.

's Avonds aten we de beroemde Spaanse Paella: rijst met vis en kip, heerlijk. Na het bijwerken van de lijst gingen we weer richting ons logeeradres, en onderweg zagen we nog verschillende soorten vleermuizen. Het is echt een fantastische week geweest die ik voor geen goud had willen missen!

Liesbeth Verkaar

Maandag 3 mei 1999

Vanmorgen waren we 't laatst aan het ontbijt. Verslapen dus, terwijl Marc 'n wekker bij zich had zo groot dat daar alleen al een aparte koffer voor mee moest.

Achteraf bekeken kregen we het meeste eten van de hele groep (wie het laatst komt, wie het **meest** maalt). Daarna werd er bij de plaatselijke middenstand de middaglunch ingekocht. Later die dagen zagen we het vrouwtje van het (super-)marktje voorbijscheuren in een Mercedes 500 SEL. Goed, de insteek van Ecotours is dan ook dat er zoveel mogelijk besteed wordt aan de plaatselijke bevolking, wat ze er dan mee doen is blijkbaar een tweede. Op weg naar het kasteeltje van het natuurpark Monfragüe. Onderweg even stoppen bij een bruggetje. Naar beneden lopend langs een kabbelend beekje zagen we meteen al een blauwe flits, de "kingfisher". Hier werden o.a. de roodstuitzwaluw, rotsmus, kleine zwartkop en de grijze gors gezien, terwijl de cirlgors alleen werd gehoord. Het geluid kent iedereen wel van John. Ik denk alleen dat het vogeltje zwaar beledigd zal zijn bij het horen van deze imitatie.

Onder aan de voet van het kasteeltje parkeerden we de busjes in de schaduw. Dit was mogelijk door de prachtige steeneiken die er stonden. Meteen werd al een spectaculaire waarneming gedaan, de F16 onder de stootvogels namelijk de slechtvalk, en door wie?? Natuurlijk door supervogelaar (en pluimvee-favoriet) Tiny, terwijl we eigenlijk nog niet begonnen waren. Verwoed vogelend overwonnen we de pittige klim naar het kasteel waarvan we geen waarnemingen vermelden al waren die er wel. Als ik vertel dat die van Wim afkwamen, begrijpt iedereen wat ik bedoel.

Door hoogtevrees geteisterd moest ik aannemen van iedereen dat het uitzicht op het kasteeldak fantastisch was. Het gesuis van de wind door de gierenvleugels was zelfs hoorbaar. Dit om aan te geven dat de afstand tussen ons en deze imposante vogels bijzonder klein was. We hebben drie soorten gezien, te weten vale gier, aaggier en de monniksgier. Deze vogel heeft een spanwijdte van ca. 3 meter!! De strakblauwe lucht en het weidse landschap waren een perfecte achtergrond voor de fotograferen onder ons. Al bij al een onvergetelijke ervaring.

Terug naar beneden om van de lunch te genieten. Ook deze terugtocht was prachtig. Een keienpad met aan beide zijden een kleurrijke vegetatie, zodat de plantenliefhebbers nog eens extra aan hun trekken kwamen. Door de begroeiing van bomen en struiken werden we begeleid door het fanatieke gezang van nachtegalen. Tijdens de picknick zagen we alle zwaluwen nog eens op een rijtje. De toch wel bijzondere grijze gors kon nog eens goed bekeken worden door de telescoop van.....? hoe kan het ook anders Ramon., die geen minuut onbenut laat zijn toch al gigantische vogelkennis nog meer tracht uit te diepen. We hadden uitzicht op de brug over de rivier de Taag. Hier waren de woningen van talloze huiszwaluwen die geen plek onbenut hadden gelaten voor hun nestkunstwerkjes.

Tijd voor een siësta was er niet, meteen door naar de gierenrots waar al veel over verteld was. Hier konden we alle soorten gieren nog eens goed bekijken omdat ze vaak met jongen op de nesten zaten, net zoals de zwarte ooievaar die hier ook zijn broedplaats had gevonden. De zwarte tapuit stond ook nog in een telescoop op een afstand die ervoor zorgde dat hij 's avonds niet op de lijst kwam te staan. Een paar dagen later liet deze, toch wel zeldzame vogel, zich gelukkig beter bekijken. Ook de bijzondere blauwe rotslijster, raaf en alpenkraai zijn op deze plek gezien evenals een naar beneden stortende slechtvalk die niet gediend was van een in zijn baan vliegende vale gier. Deze kreeg dan

ook een flinke klap uitgedeeld. Krèk televisie! Terug naar onze verblijfplaats in het dorpje Torrejón el Rubio. Liefhebbers van douche en bed konden hun gang gaan, terwijl de 'harde kern' zich liet meeslepen naar een bezoekerscentrum, waar het een en ander werd uitgelegd over het bestaan en de geschiedenis van de bevolking van Extremadura. Speldjes hadden ze er niet!!!

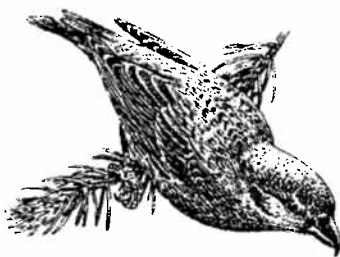
Op naar het (toch wel iedere avond *late*) avondmaal, waarbij de uitbaters van het restaurant volgens ons iedere avond en ochtend een tijdsrecord probeerden te verbreken. Wij hadden dan ook de verwachting dat op een dag het hoofdgerecht en toetje tegelijk op het bord geserveerd zouden worden. Nog even een avonduitstapje met de bus met een KLEINE kans op de grijze wouw, die we dan ook mooi hebben gezien, net zo goed als het mannetje kleine trap die we NIET hadden verwacht maar wel alles wat we aan telescoop bij ons hadden op zich gericht kreeg. Dat niet alles op de verwachtingslijst stond bleek uit de waarneming van de groenpootruiter, die in het gezelschap verkeerde van vijf bontbekpleviertjes (met behulp van Lars Johnson werd deze soort vastgesteld, gelukkig was Lars er dit jaar ook weer bij). Deze boeiende derde dag zit erop en leverde weer voldoende nieuwe waarnemingen op. Allen redelijk vroeg de koffer in (dit voor de thuisblijvers). Benieuwd naar de vierde dag.

Enrico en Marc

Dinsdag 4 mei 1999

's Morgens was het nog geen korte broeken-weer. Op weg naar de ontbijttafel worden de varkens en de hond gevoerd door Sandra.

Bij het ontbijt zaten dit keer ook chocobroodjes. Godfried had brood bij de bakker gehaald, want daar hebben we vandaag zelf geen tijd voor. We reden eerst terug naar de gierenrots, waar we de vale gier, aasgier en monniksgier weer zien. Liesbeth ontdekte het nest van een grijze gors in een rotsspleet. Hierna gaan we verder naar Vilarreal de San

Carlos, waar we een fikse wandeltocht gaan uitvoeren. Wat een ongerepte natuur, helder water en veel bloemen o.a. wollige munt, kuifhyacint, zonneroosjes, vogelmelk, rapunzel en affodil. En ook de baardgrasmus tussen de bloemen. In een heldere sloot zat een volwassen mannelijke Iberische vuursalamander (deze komt alleen voor op het Iberisch schiereiland, Spanje en Portugal) die Godfried even in een potje liet zwemmen om hem goed te laten bekijken. Bij een splitsing ging een groepje onderlangs de rivier en een groepje bovenlangs. Na ongeveer 500 meter zagen we elkaar weer. Boven op de berg hebben we eventjes pauze en er wordt een jonge parelhagedis van zo'n 20 cm gevonden. Volwassen exemplaren kunnen 60 cm

groot worden. Onderweg kwamen we de blonde tapuit tegen en onder een steen werd een spin gevonden die wel lijkt op een tarantula.

We kwamen weer uit in het plaatsje, bij het bezoekerscentrum, waar Jan-Willem een slang om een boom zag; een echte tuinslang!! We bezochten eerst het bezoekerscentrum, deze was mooi opgezet en daarna gingen we eindelijk eten. Onderweg stopten we bij het stuwmeer Embalse de Torrejón-Tietar, waar Sandra plotseling een otter zag. De highlight van die dag. We reden door naar een uitkijkplaats waar we van Godfried een nest moesten vinden, maar hij zei niet waar en van welke vogel. Henk had hem gevonden; een monniksgiernest met jong.

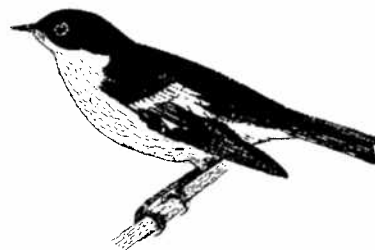
We rijden weer door naar een andere rots waar Henk een slangenarendnest en een zwarte ooievaarsnest ontdekt. Wat een ogen heeft die man! De oehoe was sinds 1,5 week niet meer waargenomen. John en Ramon hadden zeer de belangstelling van een stelletje schooljeugd, vooral toen het over voetbal ging.

Toen we terugliepen naar de busjes hadden Tiny, Ad en Rien een discussie over het verorberen van aas door gieren. Tiny vindt het maar niks en zegt; "ze beginnen te vreten achter aan een prooi en komen in de darm (darmen) uit, bah!!" "Ja", zegt Rien, "dê is vur die gieren 'dipsaus'". Dan worden er weer vele gieren al schreeuwend gezien bij de kam van de berg, waar ze naar beneden gaan. "Daar ligt zeker prooi" zegt iedereen. Maar nee, ze stijgen al weer. "Er lag zeker een pinegel" zegt Rien. Hierna gaan we richting pension. Jan-Willem wou als eerste aankomen en draait het busje snel de smalle straat in; helaas verkeerde straat, komt hij nog het laatste. Om acht uur 's avonds gaan we eten. Dit keer linzensoep (lentejas spreek uit lentegas) en tortilla espana (omelet met aardappels) en aardbeien met slagroom toe. Het was me het dagje wel weer voor vandaag. Moe en voldaan gaan we na het dagelijkse afzakkertje naar bed.

Jopie en Sandra

Woensdag 5 mei 1999

Om half negen ontbijt. De morgen begon weer met regen, deze was echter weer voorbij toen we de reis ondernamen naar onze volgende bestemming Valdetorres. Het vogelen ging gewoon door en hoe. Onze eerste stop was bij de Rio Almonte. Een zestien-boogse brug leidt het verkeer van Torrejón naar Trujillo. Het was niet alleen goed toeven voor de vogels bij deze brug. Een paar Tsjechen waren zich aan het wassen in dit riviertje. Hun adamskostuum werd door velen bekeken. Maar al snel werd onze aandacht weer opgevraagd door de vogels en andere diersoorten. Wat te denken van een jagende vos op klaarlichte dag. Geruime tijd hebben we deze reinaard mogen aanschouwen. Ook in dit gebied weer volop de grauwe gors. Wat heeft dit landschap wel wat wij in Nederland niet meer hebben? Overal waren de bijeneters te zien en te horen. Deze vogels broeden als oeverwaluwen. In de door het riviertje gemaakte steile wanden graven deze beestjes hun gangen. Het broeden hier is in het gezelschap van de oeverzwaluw, maar ook van de ijsvogel, die er dezelfde gewoonte op na houdt. Bij een geheel vervallen watermolen, welke overigens te koop is!!, flitste deze blauwe kogel voorbij. Maar een enkeling heeft dit gezien.

Overal de aanwezigheid van klapeksters en roodborsttapuiten. In de lucht cirkelde een dwergarend, weliswaar nog op geruime afstand. De kenmerken, wit lijf met donkere kop, zwarte vleugeleindband en de lichtere binnenste handpennen waren goed te herkennen. Ondanks dat het een arend is, is de grootte niet meer dan die van een buizerd, vandaar ook de naam dwergarend. Teruglopend zag Godfried nog een jonge adderringslang. Deze slangen kunnen wel zo'n 70 cm lang worden. De slang is te onderscheiden van de adder door zijn ronde pupillen en de grote kopschilden. De slang eet vissen en amfibieën. Aan de voet van de brug werd gepicknickt. We zaten nauwelijks toen we een prachtige show kregen van een biddende ijsvogel. Nu eens niet een snelle flits, maar een torenvalk-

achtig jagen naar visjes. Na enkele te vergeefse duikstoten had het beestje dan toch eindelijk een visje bemachtigd.

Het ging weer verder richting het oude stadje Trujillo. Net voor we het stadje binnen reden, zat op een rotsachtig muurtje vlakbij een dwergarend. Zo dicht bij hadden we hem nog niet gezien. Het beest had net een prooi geslagen, waardoor enkele eksters in zijn gezelschap waren om een graantje mee te pikken. De prooi zou ook een ekster geweest kunnen zijn. Na enkele minuten hield de dwergarend het voor gezien. Een prachtige ontmoeting, die ons nog lang zal bijblijven. Zo ook dit stadje met zijn nauwe straatjes. De

stuurkunst van Godfried en mij werden op de proef gesteld. Het stadje is de moeite waard. Uiteraard op elke toren de nodige ooievaars. Maar ook volop gierzwaluwen en alpengierzwaluwen. De vale gierzwaluw moest hier ook te bewonderen zijn, maar is ondanks verwoede pogingen van Wim en Toon niet ontdekt. Ook de kleine torenvalken zijn talrijk aanwezig. We besloten om in dit stadje uitgebreid het middagdiner te nuttigen. In een origineel restaurant werd op spaanse wijze dit eten genuttigd. Over het algemeen eet men vetter dan wij gewend zijn. Vlak voor Mérida ligt het Parque Natural de Cornalvo. In dit meer ligt ook weer een stuwmeer. Voordat we dit meer echter bereikten was het smullen geblazen. De vogels van de vlakte dienden zich aan. In

nog geen half uur de volgende soorten: grijze wouw, grauwe kiekendief mannetje en vrouwtje, dwergarend, boomklever en appelvink. Ook de eerste grote trap liet zich in de vlucht goed zien. Het bruine bovenkleed, krachtige vleugelslag met witte vlekken op deze vleugels en de uitgestrekte hals, zijn karakteristiek en onmiskenbaar. Bij ons is de grote trap een onregelmatige wintergast. Geruime jaren geleden is een exemplaar te bewonderen geweest in de Maashorst. Op het stuwmeer was niet veel te beleven, enkele futen hadden hun thuis hier gevonden. Toeval of niet, we troffen hier wel 'bekende' Osse vogelaars. Op weg naar Mérida reden we helaas een slang dood. Na bestudering bleek het om een zeldzame soort te gaan, genaamd mutsslang. Het was een volwassen exemplaar, welke niet groter worden dan zo'n 35 cm. In Mérida kent Godfried goed de weg, hij heeft hier enkele jaren gewerkt voor de Extremaduruse natuurbescherming. Vandaar dat we eerst naar het Romeinse aquaduct zijn gereden. Dit aquaduct uit vroegere tijden zorgde ervoor dat het water uit de bergen richting stad gevoerd werd. In dit klimaat geen overbodige luxe. Het aquaduct is enkele jaren geleden gerestaureerd, met als gevolg dat alle broedende ooievaars er niet meer gingen nestelen. Op advies van Godfried zijn er enkele kunstnesten aangebracht. Op dit moment zaten er weer een tiental ooievaars te broeden!! Door Mérida loopt de rio guadiana. Op een eilandje in dit riviértje zat een kolonie kleine zilverreigers. Omdat het al wat later was zagen we ook ontzettend veel kwakken voorbij trekken. Zijn bijnaam nachtreiger geeft al aan dat deze vogel voornamelijk 's nachts actief is. Op de romeinse brug zagen we volop alpengierzwaluwen en gierzwaluwen. Ook vlogen enkele lachsterns over en waren enkele ijsvogeltjes op jacht. Midden in de stad!!! Helaas drong de tijd en was het weer aan het regenen geslagen. Voordat we echter verder gingen zagen we nog 3 vale spotvogels die bessen van de moerbeiboom aan het verorberen waren. Het kleed is fletser en niet zo mooi gekleurd als bij 'onze' spotvogel. Vooral de

lange snavel en witte oogring met oogstreep zijn kenmerkend. Moe maar voldaan kwamen we aan in ons onderkomen in Valdetorres. De grootte van de kamers verschilden hier nogal. Het oudste echtpaar onder ons kreeg dan ook wat wij noemden de "bruidssuite". Een ruime kamer met een nog ruimere badkamer. Het bad bood ruim plaats aan twee personen.

Na een stevige maaltijd gingen de meesten onder wol. Ik heb me echter laten vertellen dat een enkeling het nachtleven van Valdetorres onderzocht heeft. Door Gerrit en Ad is geconstateerd dat het dorpje groter is dan gedacht. Na een half uur dolen vond men toch weer de bar, zodat in de kleine uurtjes het Casa Rural La Morera werd opgezocht.

Jan-Willem Hermans

Donderdag 6 mei 1999

Vandaag stond een bezoek aan La Serena op het programma. Dit is de grootste Spaanse steppe. Natuurlijke steppegebieden komen oorspronkelijk alleen in Oost-Europa voor (Rusland, Hongarije). De Spaanse steppegebieden zijn ontstaan door het kappen van de eiken. Hierdoor ontstond erosie waarbij de vruchtbare laag verdween. Wat overbleef is slechte grond waar heel weinig op groeit. Dit wordt nog versterkt door het klimaat. In een steppegebied schijnt tenminste 200 dagen per jaar de zon en er valt minder dan 300 mm neerslag per jaar.

Toch is dit het ideale oord voor een aantal vogels, vandaar dat wij La Serena bezochten. In het begin kom je in een heuvelachtig gebied met veel rotsen. Diverse malen zagen we hier steenuiltjes bovenop zitten. Toen het iets opener werd zagen we een vreemde vogel die we niet vlug thuis konden brengen. Eenmaal dichterbij gekomen viel ons het oog op en voor de kenners weet je het dan al: de griel. Het is een uitgesproken steppevogel. De griel laat bijvoorbeeld voor een gedeelte zijn eieren uitbroeden door de warmte van de zon. Langs de kant van de weg lag een verkeersbord. Toen we dit oplichtten kwam er een prachtige groene parelhagedis onder vandaan die dertig tot veertig centimeter groot was. Een eind verder langs de weg kant zagen we een kuifkoekoek zitten. Het is een prachtige vogel die zijn eieren dikwijls in nesten van eksters en blauwe eksters legt.

Andere jaren heb ik er meer gezien maar deze dag liet dit exemplaar zich toch heel mooi zien. Op de kale akkers zagen we regelmatig op sterntjes lijkende vogels vliegen. Het ging hier om vorkstaartplevieren. Toen we goed met de telescopen keken vonden we verschillende paren die aan het broeden waren. Op een gegeven moment hoorden en zagen we een grote groep witbuikzandhoenders. De zwartbuikzandhoender hebben we helaas niet gezien ondanks het feit dat volgens Godfried deze algemener is.

Uiteindelijk zagen we dan toch ook de meest opvallende verschijningen binnen een steppegebied: de grote en kleine trap. Vooral de grote trap is indrukwekkend en met zijn achttien kilogram is dit de zwaarste vogel van Europa. Het is net een grote gans als je hem ziet vliegen. Opvallend is ook zijn balts. Het lijkt wel of de vogel zich binnenste buitenste keert als hij aan het baltsen is. Dit gebeurt meestal in groepen bij elkaar. Jammer genoeg waren wij te laat in La Serena om de balts nog goed te zien. Na het bezoek aan La Serena zijn we doorgereden naar een nieuwe gierenrots die we voorheen nog niet gezien hadden. Ook hier konden we weer prachtig genieten van de vale

gier, de aasgier en de monniksgier. In een nis vonden we weer een zwarte ooievaar. Kennelijk bevalt het de zwarte ooievaar om tussen de gieren te broeden. Plotseling vloog onder ons een havikarend voorbij. De vogel vloog op niet meer dan tien meter langs ons, fantastisch gewoon. Even later zagen we de havikarend weer maar nu broedend op een nest. Dit is het mooie van een gids bij je hebben die precies weet waar de vogels zich ophouden. Uiteindelijk zijn we weer teruggedreden naar onze overnachtingsplaats Valle des Torres. Vooraan in het dorp loopt een beekje met veel lisdodde. Hier hebben we rondgelopen omdat er enkele interessante vogelsoorten zouden zitten. Nou, dat klopte helemaal. Op enkele meters van ons vandaan zagen we een grote karekiet. Verderop zagen we er nog meer. Alles bij elkaar zaten in dit kleine moerasje zo'n tien tot vijftien grote karekieten. Onvoorstelbaar als je dit vergelijkt met de situatie in Nederland. Bij ons komt de grote karekiet alleen voor in de allergrootste moerasgebieden zoals de Wieden en de Weerribben. Verder zagen we hier nog kleine karekieten, sprinkhaanzangers, sint helenafazantjes en wouwaapjes. Sint helenafazantjes zijn kleine vogeltjes die in Zuid-Afrika broeden, maar in Portugal zijn uitgezet. Van daaruit hebben ze ook Extremadura weten te bereiken waar langs de beken en rivieren nu een populatie leeft. Toch vond ik de wouwaapjes nog mooier. Deze kleine reigerachtigen vloog een aantal keren mooi langs ons. Ook op deze dag liet Extremadura weer zien wat een prachtige streek dit is.

John Hermans

Vrijdag 7 mei 1999

Alweer de laatste dag in dit vogelaarsparadijs. We werden wakker met het geluid van de wielewaal en het steenuiltje. Het geluid was echter van korte duur. Het regende weer in het land van de zon!! Vandaag gaan we op weg naar Hornachos. Godfried vond dat we nog te weinig arenden gezien hadden. Hornachos is een dorpje gelegen tegen de berghelling. Na een "enge" rit met ons busje (de straatjes zijn nauw en stijl) stopten we in de buurt van het einde van het dorp, aan de voet van de berghelling. Hier ging het te voet verder. De zwarte tapuit moest hier te bewonderen zijn. In de nevel was het echter moeilijk zoeken. Wel zagen we de tjiftjaf. Dit moet de Iberische tjiftjaf zijn. In de moorse vallei zijn nog enkele overblijfselen van de moorse tijd te bewonderen, o.a. een bad- en wasruimte. Dit gezien te hebben zouden we naar de andere kant van de vallei lopen, de christelijke kant. Het weer begon beter te worden en jawel de zwarte tapuit liet zich zeer mooi bewonderen. Zowel het mannetje als het vrouwtje lieten zich zien. De zwarte tapuit is groot en geheel donker van kleed. Het mannetje compleet zwart en het vrouwtje zwartbruin. De stuit en staartbasis zijn wit. De zwarte tapuit komt alleen voor in bergachtige gebieden op droge, rotsige hellingen. Ook de blauwe rotslijster was hier weer mooi te zien. In het dorpje genoten we van een kopje koffie, waarna we iets buiten Hornache probeerden nog enkele arenden te aanschouwen. De slangenarend en de dwergarend lieten zich in de zon mooi bewonderen. Terug naar het dorp om de inkopen te doen voor de picknick. Op een glibberige parkeerplaats hebben we onze boterhammen met knoflookworst genuttigd. Terugrijdend naar het dorpje zagen we nog schitterend enkele scharelaars, maar het hoogtepunt was toch wel de grijze wouw. Het beestje volgde onze busjes in zweefvlucht om af en toe al biddend op zoek naar prooi te gaan. Het menu van de grijze wouw bestaat uit insecten, hagedissen, kaagdieren en soms een enkel vogeltje. Vandaag zouden we voor spaanse begrippen vroeg eten (rond zes uur 's avonds), omdat we een zeer korte nacht zouden krijgen. Om één uur 's nachts moesten we richting Madrid. Voordat we echter gingen eten was er nog tijd om in de buurt van Valdetorres de

rio guadiana te bekijken. Hier hadden we gisteren de grote karekieten gezien en een enkeling het wouwaapje. Vandaag hadden we nog meer geluk. Grote karekieten volop en dan te bedenken dat dit in Nederland een zeer schaarse broedvogel aan het worden is. Ook het sint-helenafazantje is door de meesten gezien.. Maar het leukste van alles waren toch wel de wouwaapjes. Een kleine reigerachtige vogel, bont gekleurd. Als deze vogel in het riet zit zie je hem niet. Vele malen zagen we de vogel uit het riet vliegen om dan weer snel, wat plomp, in het riet te duiken. Zelfs vlak voor onze auto. Het eten bestond, hoe kan het ook anders, uit vis. Een enkeling ging meteen naar bed, een enkeling later en de volhouders niet. Zoals gezegd om één uur 's nachts begon de vier uur durende reis naar Madrid. Onderweg namen wij afscheid van onze gids Godfried, bedankend voor het vele moois wat hij ons in deze week heeft laten zien. Hopelijk kunnen we in de toekomst nog eens gebruik maken van zijn kennis. De reis verliep verder voorspoedig, zodat we rond de middag in Berghem en daarna in Uden arriveerden. Een week om nooit te vergeten.

Jan-Willem Hermans

De waarnemingen:

Fuut, dodaars, wouwaap, kwak, koereiger, kleine zilverreiger, blauwe reiger, ooievaar, zwarte ooievaar, wilde eend, krakeend, grijze wouw, zwarte wouw, rode wouw, aasgier, monniksgier, vale gier, grauwe kiekendief, wespndief, buizerd, steenarend, havikarend, dwergarend, slangenarend, torenvalk, boomvalk, kleine torenvalk, slechtvalk, rode patrijs, kwartel, waterhoen, meerkoet, grote trap, kleine trap, griel, steltkluut, vorkstaartplevier, kievit, oeverloper, kokmeeuw, lachstern, witbuikzandhoen, houtduif, holenduif, rotsduif, turkse tortel, zomertortel, koekoek, kuifkoekoek, steenuil, moorse nachtzwaluw, alpengierzwaluw, gierzwaluw, ijsvogel, bijeneter, scharrelaar, hop, grote bonte specht, veldleeuwerik, boomleeuwerik, kuifleeuwerik, kortteenleeuwerik, kalenderleeuwerik, rotszwaluw, oeverzwaluw, roodstuitzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, witte kwikstaart, grote gele kwikstaart, winterkoning, roodborst, nachtegaal, zwarte roodstaart, paap, roodborsttapuit, blonde tapuit, zwarte tapuit, blauwe rotslijster, merel, grote lijster, graszanger, cetti's zanger, grot karekiet, kleine karekiet, vale spotvogel, orpheusspotvogel, baardgrasmus, grasmus, zwartkop, kleine zwartkop, Iberische tjiftjaf, grauwe vliegenvanger, pimpelmees, koolmees, staartmees, boomklever, boomkruiper, zuidelijke klapekster, roodkopklauwier, zwarte spreeuw, wielewaal, gaai, ekster, blauwe ekster, alpenkraai, kauw, raaf, huismus, spaanse mus, sint-helenafazantje, vink, appelvink, europese kanarie, groenling, putter, kneu, grauwe gors, cirlgors, grijze gors, ortolaan, tureluur, bontbekplevier en tapuit.

Excursie Biesbosch IVN – Vogelwacht Uden

Een korte maar goede traditie is de jaarlijkse gezamenlijke excursie voor IVN- en Vogelwachtleden. Op deze zonnige zaterdag 17 april zijn maar liefst veertig natuurvrienden van de partij voor een prachtige excursie. Voor mijn gevoel ligt de Biesbosch behoorlijk ver weg, maar binnen een uur komen we aan bij de jachthaven in Drimmelen, vlakbij Raamsdonkveer en Geertruide.

We monstereën aan op een rietaak waar we welkom worden geheten door de Biesbosch boswachter die ons vandaag de mooiste plekjes van de Biesbosch laat zien. Waarschijnlijk omdat wij vogelaars de meeste herrie maken en het meest met onze telescopen en verrekijkers lopen te zwaaien geeft de Biesbosch wachter aan dat “omdat er zoveel vogelaars zijn” hij voor ons de route zo interessant mogelijk zal uitstippelen. Gelukkig geen protesten van de IVN'ers, die natuurlijk ook van vogeltjes houden, dus dat wordt smullen vandaag. Ik hoop vandaag voor het eerst de blauwborst te zien

We zijn nog maar net op weg of we zien links en rechts afgezaagde takken alsof de firma Black & Dekker actief is geweest. Mooi mis dus, dit is het werk van de firma Ed & Willem Bever. Werkelijk onvoorstelbaar wat een gladde snijvlakken deze beesten achterlaten. Even later zien we ook een van de burchten van deze 1 meter 20 lange en zo'n 25 kilo zware Biesbosch bewoner. In 1988 zijn er hier drie paartjes uitgezet en inmiddels wonen er 85 exemplaren.

Het is onderweg volop genieten. Het blijft lekker weer en langs de kant van het water is van alles te zien en te horen. Er wordt wel een keertje “blauwborst” geroepen, en ik zie ook wel een flits van een vogel, maar ik vind dat ik dit nog niet als een échte waarneming mag noteren. Dit geldt zeker wel voor de ijsvogel die zich op z'n allermooist en kijkervullend laat bewonderen. Later op de dag wordt in een stip aan de horizon de Visarend herkend. Dit beest weet vast dat er natuurliefhebbers op de boot zitten want hij vlieg regelrecht onze richting op en draait vlak voor ons links af zodat iedereen hem in al z'n glorie kan bewonderen.

We maken onderweg ons eerste uitstapje aan de wal bij een vervallen huisje waar de Biesboschwachter ons het een en ander over het gebied en de geschiedenis ervan vertelt. Een deel van het verhaal ontgaat me omdat er Nijlganzen in het veld worden ontdekt en ook Spreeuwen en Boerenzwaluwen laten zich zien en horen, heerlijk, het is weer voorjaar! Oh ja er staat ook nog ergens smeewortel; ik weet niet veel van planten maar deze herken ik nog wel.

Bij onze tweede stop mogen we van de boswachter geen herrie maken en ook niet op de dijk klimmen want hierachter bevinden zich een hoop watervogels. Een zeer terechte tip want wat we hier zien is een klein paradijsje op aarde. We zien hier veel soorten eenden en na goed turen blijkt die wat rare in elkaar gedraaide bos veren inderdaad een Lepelaar te zijn. Van Ria Brouwers leer ik nog de Maartse Vlieg te herkennen.

Vlak voordat we bij onze laatste stop uitstappen horen we duidelijk de Blauwborst en even later heb ik hem prachtig in de kijker. Nou is het al een prachtige dag in een prachtig gebied maar dit maakt het voor mij helemaal af. We lopen nog wat verder de dijk op en

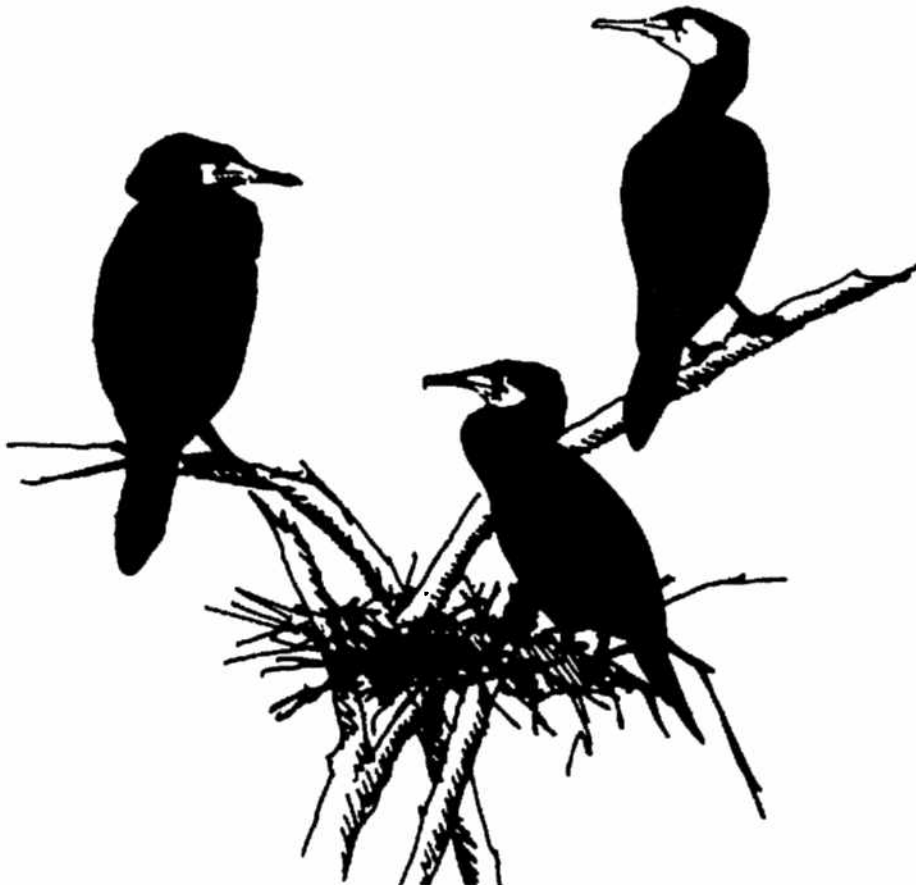
zien onder andere nog groenpootruiter. We worden aangespoord om weer aan boord te gaan want de dag begint al aardig te vorderen. Net in de boot begint het een beetje te regenen maar gelukkig zet het niet door.

Weer aan land in de jachthaven drinken we met z'n allen nog wat, krijgen de gidsen en de Biesboschwachter een welverdiend bedankje én een Ujese Kruisheer en wij met z'n allen een prachtig boekje over de Biesbosch. Een groot compliment voor de organisatie van deze fantastische dag waarvan iedereen zichtbaar veel genoten heeft.

Nog even de vijfenzestig waargenomen vogelsoorten op een rijtje:

Gekraagde roodstaart, zwartkop, fitis, tjiftjaf, sperwer, meerkoet, merel, winterkoning, boomkruiper, fuut, zwarte kraai, bruine kiekendief, matkopmees, houtduif, krakeend, aalscholver, buizerd, blauwborst, zanglijster, grote bonte specht, zilvermeeuw, rietgors, nijlgans, roodborst, kievit, heggemus, witte kwikstaart, blauwe reiger, sprinkhaanrietzanger, spreeuw, huismus, ijsvogel, ringmus, scholekster, kuifeend, staarmees, visarend, havik, grauwe gans, oeverzwaluw, slobbeend, zomertaling, wintertaling, bergeend, pijlstaart, lepelaar, knobbelzwaan, smient, boerenzwaluw, witgat, kokmeeuw, gaai, pimpelmees, grote mantelmeeuw, fazant, tureluur, groenpootruiter, nonnetje, brilduiker, vink, groenling, tafeleend, slechtvalk, koolmees en regenwulp.

Peter Wienbelt

Vogelpoëzie

De Nachtegaal

Een nachtegaal in Echternach
Die zong alleen muziek van Bach
Tot groot misnoegen van zijn vrouw
Die enkel Mozart horen wou.

Het stemde haar melancholiek
Dat "Eine kleine Nachtmusik"
Verfuschwd werd door haar gemaal
Als muzikale brabbeltaal

En was het daar nog bij gebleven
Dan was wellicht hun huw'lijksleven,
Ondanks vervolging en bestrijding
Niet uitgelopen op een scheiding

Maar toen de man op luide toon
Eens de Matthäus Passion
En toen uit louter zingensweelde,
Nog één-en-twintig Fuga's kweelde

Toen nam zijn vrouw verstoord de benen
En bouwde zich een nest bij Wenen,
Waar niemand het ooit euvel duidt,
Als men "Die Zauberflöte" fluit.

Daan Zonderland uit de bundel "Nederlands nonsens op rijm".

Ingezonden door Joop Bergsma

Avondwandeling op 17 mei 1999 : Kooldert - Uden

Aanwezig: twaalf deelne(e)m(st)ers

De wind was erg sterk. De in het najaar gegraven poel bevatte al veel dikkoppen, kikkervisjes en kikkers in ontwikkeling.

Waarnemingen:

Winterkoning, houtduif, witte kwikstaart, gierzwaluw, spotvogel, holenduif, zwartkop, wilde eend, wulp, boerenzwaluw, patrijs, grote bonte specht, kievit, zwarte kraai, gele kwikstaart, tapuit, spreeuw, merel, buizerd, geelgors, grasmus, torenvalk, heggenmus en zilvermeeuw.

Een merelnest

Vlakbij onze voordeur vloog een merel met een mond vol nestmateriaal. Het lag voor de hand dat het nest zou worden gebouwd in de vuurdoorn naast de garagedeur of in de struik pal naast de voordeur. Tot onze verbazing werd het echter gebouwd in het half openstaande WC raampje. Nu dan toch maar voor de rest van de nestelperiode het toilet van de badkamer gebruiken.

Een dagje Zaandam en omgeving

Vrienden uit Zaandam nodigden ons uit voor een bezoek. Ze wilden ons verrassen maar moesten wel een tipje van de sluier optillen want we moesten laarzen en verrekijker meenemen. Omdat zij geen vogelaars zijn dachten we aan een grap om ons op het verkeerde been te zetten. Het pakte echter goed uit. Zij hadden ingeschreven op een boottocht in Westzaan. We stapten in een grote vlet met zitbanken. De groep deelnemers omvatte ruim twintig personen. De tocht ging door een prachtig natuurgebied. Via sloten en grotere plassen voeren we langs erg laag liggende weilanden. Het is een zeer drassig gebied omdat water- en landniveau vrijwel gelijk zijn.

De gids, lid van de lokale vogelwacht, kent het gebied op zijn duim en attendeerde steeds op vogels, vogelgeluiden, bloemen, planten en bijzondere boerderijen. Regelmatig werd het buitenboordmotortje afgezet en dreven we vrijwel zonder geluid te maken langs rietkragen en weiden. Onderstaand een opsomming van de waarnemingen:
wilde eend, kievit, houtduif, merel, zwarte kraai, bruine kiekendief, buizerd, meerkoet, huismus, knobbelzwaan, rietzanger, tureluur, scholekster, bergeend, winterkoning, fazant, kemphaan, boerenzwaluw, visdief, nijlgans, grauwe gans, aalscholver, krakeend, kuifeend, snor, kokmeeuw, spreeuw, fuut, koekoek, ekster, blauwe reiger, slobbeend, kauw, torenvalk en waterhoen.

Een bezoek aan een werkende pelmolen, maalt gerst tot gort, was erg interessant. De kosten voor boottocht inclusief bezoek aan de molen bedragen f 9,50.

's Middags brachten we een bezoek aan het toeristische Zaanse Schans. Hier staat een verzameling van originele Zaanse huizen die van diverse plaatsen hier naar toe zijn

gebracht. De huizen zijn bewoond en bevatten o.a. een souvenirwinkel, kaasmakerij, klompenmakerij en vele andere attracties.
Alles bij elkaar een aanrader voor een mooie dagtrip.

Aad van Toor

P.s.: Voor de boottocht van tevoren informeren bij de V.V.V. van Westzaan, want men organiseert dit niet erg vaak.

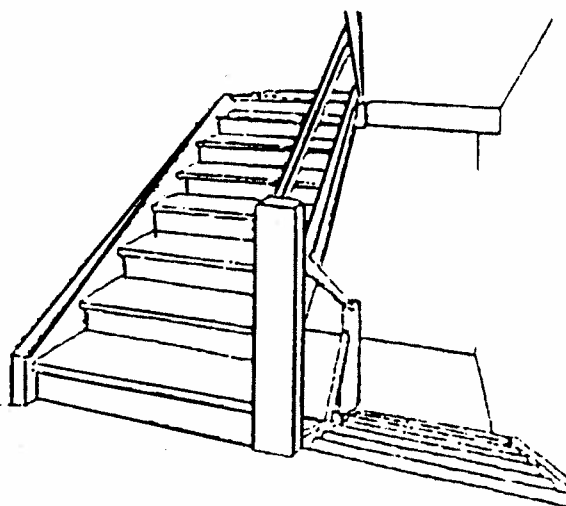
Th. Peters Machinale Timmerwerken

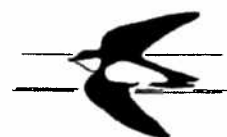
Het juiste adres voor kozijnen en trappen etc.

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

* Theo Peters is tevens sponsor van onze Werkgroep Nestkasten *

Een dagje in het veld

Het is al weer eind maart, de hoogste tijd om met inventariseren te beginnen! Dit is het tweede jaar voor de werkgroep Stootvogels waarbij Wim Jansen en ik de bossen van Odiliapeel onder onze hoede hebben. Eerst pik ik Jeroen van Vliet nog even op, hij gaat voor de eerste maal mee om te kijken of de werkgroep iets voor hem is. Jeroen kijkt echter nog wat wazig uit zijn ogen als ik om negen uur voor zijn deur sta; hij had vergeten de klok op zomertijd te zetten.... Eenmaal Wim opgehaald, besloten we om eerst een gedeelte uit te gaan kammen waar veel oude horsten zitten. Voordat we echter op plaats van bestemming waren, zagen we vier buizerds waarvan twee zittend in een boom en de andere baltsend boven het bos. Wat we waarnemen wordt zorgvuldig ingetekend op een landkaart van het betreffende gebied; dit is nodig om een idee te krijgen waar eventuele horsten zich bevinden. Systematisch zoeken we de bossen af, kijkend in bomen naar horsten, maar vooral op de grond naar ruipennen of plukplaatsen. Zo vond Wim een aantal braakballen bij elkaar en al snel ontdekten we een horst met een broedende ransuil. Het mannetje vloog in de buurt, zodat we deze mooi konden bekijken. Uiteraard zullen we deze vondst doorgeven aan de Uilenwerkgroep.

Tussen een aantal dennen vonden we vier oude sperwerhorsten; deze vogels bouwen elk jaar een nieuw horst, dicht in de buurt van het nest van het vorige jaar. Deze plek was nieuw voor ons en werd dan ook zorgvuldig genoteerd. Al snel vonden we nog een nieuwe sperwerbroedplaats. Deze was door ons nog niet eerder opgemerkt, niet omdat we vorig jaar zo slecht gezocht hadden, maar het was het eerste jaar en de bossen van Odiliapeel zijn groot als je ongeveer elke vierkante meter moet uitkammen. Al hadden we wel al een voorsprong, omdat Wim al heel veel horsten wist te zitten. Een aantal daarvan hebben we bezocht met wisselend succes. Voor de buizerd en de sperwer is het ook nog vroeg in het jaar, al zijn deze wel al volop aan het baltsen met zonnig weer. Verder zoekend vonden we nog een tweede ransuilhorst en later nog een oude havikshorst, waarbij we al op een afstand de havik zagen vliegen en hoorden kekkeren. Een goede reden om niet te lang rond te blijven hangen.

Dit was nog maar een deel van ons gebied; elk gebied wordt een aantal keren doorlopen, want tijdig erbij zijn is belangrijk om de balts te kunnen horen en zien. Na de balts wordt het rustig rondom het nest. Als de jongen wat ouder worden is hun gebedel soms van veraf te horen. Zover is het echter nog lang niet, het is nog vroeg in het seizoen als ik dit schrijf. We zijn niet ontevreden over onze eerste ronde en begin volgend jaar zullen de resultaten in het Bruujssel staan, maar voor die tijd zullen we nog heel wat kilometers maken.

Marc Poulussen

Pittige werkdag Oeverzwaluwenwand Hemelrijk

"Onze wand heeft een optische opknapbeurt nodig". Deze oproep hebben we de laatste jaren regelmatig op de ledenvergaderingen van onze vogelwacht gehoord. Er kwamen volop reacties: wat moeten we doen - stukadoren? Schilderen? etc. etc.

Wat kan de wand hebben; wat is niet te duur en waar hebben onze oeverzwaluwen geen last van? Naar aanleiding van al deze vragen hebben we het vorige jaar bij de normale onderhoudsbeurt een proef gezet met een afpapmortel bestaande uit zand, portland cement, kalk en witte cement. Deze proef heeft het hele seizoen plus de winter goed doorstaan, dus besluiten de hoge heren van de wand om deze bewerking op de hele wand uit te voeren.

De totale actie bestaat uit de volgende delen:

- a. Wand goed schoonmaken met staalborstels, zodat alle loszittende delen verwijderd worden.
- b. De wand nat maken
- c. De wand afpappen dat wil zeggen een handveger de slappe mortel op de wand aanbrengen.

Op (Paas)zaterdag 3 april om kwart voor acht 's morgens sta ik vol ongeduld te trappelen voor het nog gesloten hek van het recreatiepark Hemelrijk. Omdat ik in het verleden ooit via een achterpad van het werkterrein naar de straat ben gegaan heb ik deze weg weer gezocht maar niet kunnen vinden. Weer terug bij de hoofdingang staat Ton Derks de poorten net open te maken. We maken kennis en babbelen wat over de wand en de geschiedenis welke daaraan vooraf ging.

Al snel daarna kwamen de andere werklustigen aanrijden. Mark heeft een klein vrachtwagentje waar we het zand mee kunnen vervoeren. Ikzelf heb de cementsoorten en de kalk meegebracht. We gaan naar de wand waar we snel de spullen gereed maken en in ploegen met de werkzaamheden starten. Het weer is prima. De zon is net op en zal ons de hele morgen assisteren. We horen tijdens 't werk diverse terugkerende zomervogels, tijtjaf en fitis, en we zien zelfs enkele oeverzwaluwen, zodat het lijkt of we haast moeten maken om de wand voor hen gereed te krijgen. Dit zijn waarschijnlijk doortrekkers van wie de thuishaven in Scandinavië is gelegen. Het werk verloopt prima. Johan is zelfs gemotoriseerd aan de slag (tot de accu leeg is) met een staalborstel op de boortol. Om ongeveer halftien komt Ton Derks met koffie en na een kleine pauze gaan we weer tegenaan. Zoals zo vaak is het zo, dat vele handen licht werk maken en dat wil in ons geval zeggen dat het goed opschiet. Ook het afpappen zelf gaat vlot en er moet bijna continu nieuwe mortel worden aangemaakt. Direct na het afpappen volgt de ploeg die de nestgaten zo nodig schoonmaakt en opnieuw met het speciale zand opvult. Als om ongeveer kwart voor twaalf de gebroeders Hermans noodgedwongen, wegens verplichtingen, vertrekken wordt het plotseling veel stiller bij de wand. De resterende ploeg zet nog even de tanden op elkaar en om ongeveer halftwee is alles gereed. Mark heeft zijn pyromane neigingen kunnen botvieren maar 't lukt hem nu nog niet om het aanwezige dorre riet af te stoken. We hopen dat deze behandeling de wand toch wel een jaar of vijf tot tien een fatsoenlijk aanzien zal geven en dat de zwaluwen het ook leuk vinden. Het resultaat van het komende broedseizoen zal het uitwijzen.

Met dank aan alle medewerkers,
Peter van Nielen

Wetenswaardigheden ...

Vroeg Kievitsjong heeft de beste kansen

Vijf jaar lang hebben de onderzoekers Willem Bil en Jack Schuurs de overlevingskansen van jonge Kieviten bestudeerd. Voorstanders van het rapen van kievitseieren beweren altijd dat vroeg geboren Kieviten geen overlevingskansen hebben en dat het daarom geoorloofd is om deze eieren te rapen. (Tot 8 april mag men in Friesland rapen)

Uit het onderzoek is het volgende naar voren gekomen:

Vroeggeboren jongen hebben een aanzienlijk hogere overlevingskans om vliegvlug te worden (21%) dan laat geboren jongen. (9%)

De onderzoekers komen tot twee conclusies:

Het is een mythe dat vroege nesten en/of vroeg geboren jongen van de Kievit verloren gaan van vanwege te koud weer.

Het rapen van kievitseieren op intensief gebruikt grasland is schadelijk voor de soort.

Bron: Vogelnieuws, maart 1999

Belgische Kerkuil

In Volkel is via Cor van Bree een dode Kerkuil gevonden met een Belgische ring nr. H94953.

Van het ringstation kregen we de volgende gegevens:

Geringd op 29-6-1996 in Honnay Namen.

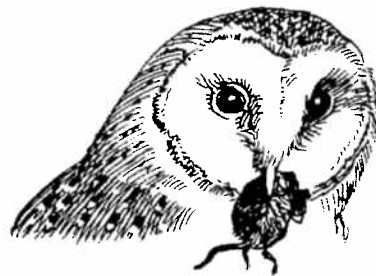
De kerkuil is geringd als nestjong samen met 4 andere jongen (totaal 5).

Gevonden als verkeersslachtoffer op 26-3-1999 in Volkel.

Dit levert de volgende resultaten op:

Afgelegde afstand is 178 km.

Verstreken tijd: 1000 dagen.

Bron: Vogeltrekstation Arnhem, mei 1999

Atlasproject, de eerste resultaten

Bosuil

De opmars van de Bosuil komt voor de goede verstaander niet als een grote verrassing.

De toename van de Bosuil heeft zeker te maken met het ouder worden van onze bossen, maar daarnaast lijkt de soort zich steeds gemakkelijker thuis te voelen in stedelijke gebied.

Trouwens ook de vele Bosuil-kasten zullen de soort zeker geen kwaad hebben gedaan.

Voorals in Brabant, Friesland, Drenthe en Groningen is de Bosuil vooruit gegaan.

Toch lijkt de soort in de duinen, het Gooi en Limburg achteruit te gaan.

Appelvink

De Appelvink doet het de laatste jaren uitstekend. Het is zeker niet meer een soort van oeroude bossen. In Flevoland lijkt welhaast elk bosje door de soort bezet te zijn.

Toch mis je de Appelvink nog in Brabant en Limburg. Kijk daarom de blokken goed na.

Bron: Sovon, Internet maart 1999

Atlasproject, top tien soorten

De Veldleeuwerik nog in de top tien?

Tijdens de vorige atlasperiode van 1973-1977 behoorde de Veldleeuwerik tot één van de meest algemene broedvogels van Nederland. Op veel plaatsen is de zang van deze vogels echter niet meer te horen. Sinds 1960 is de achteruitgang maar liefst 90%.

Er zijn nu zelfs al complete atlasblokken met meer dan 2000 ha agrarisch gebied waar geen Veldleeuwerik meer broedt.

Bron: Sovon, Internet maart 1999

BMP-Trendtabel 1984-1997

Al jarenlang worden in dezelfde gebieden elk jaar vogels geteld. Hierdoor krijg je een goed inzicht in voor- of achteruitgang van bepaalde vogelsoorten.

Hier volgt een overzicht:

Havik	88,1% toename
Sperwer	98,9% toename
Buizerd	120,8% toename

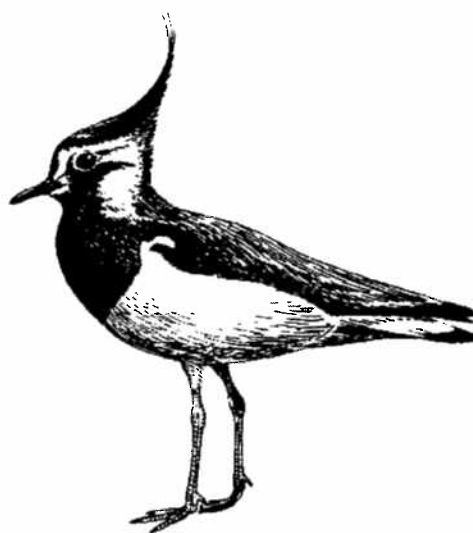
Patrijs	32,9% afname
Kwartel	180,4% toename
Scholekster	13,0% afname
Kievit	19,7% afname
Wulp	32,3% afname

Boomleeuwerik	0,9% stabiel
Veldleeuwerik	29,6% afname

Roodborsttapuit	66,2% toename
Tapuit	26,2% afname

Grasmus	124,3% toename
---------	----------------

Putter	15,1% toename
Appelvink	84,9% toename
Geelgors	52,0% toename

Bron: Sovon, Internet juli 1998

Lesbische Scholekster houdt van triootje

Scholeksters blijken ook lesbische relaties aan te gaan. Vaak gaat het om een vrouwtje dat weduwe is geworden of nooit heeft gebroed dat binnendringt in het territorium van een heteropaar. In dit nieuwe trio wordt vaak en opzichtig gecopuleerd tussen alle deelnemers. Het (ogenschijnlijk) paren is bedoeld om indringers af te schrikken en de buitenwacht te laten zien dat in dit territorium nauw wordt samengewerkt.

Bron: Volkskrant, 20 maart 1999

John Hermans

Vogelwacht - Winkel

Eén lid van de Vogelwacht beheert met instemming van Bestuur en leden de winkel.

De doelstellingen van de winkel:

- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en CD's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt.

NU IS HET NIET PERSÉ ZO DAT DE BEHEERDER OOK DE ENIGE VERKOPER MOET ZIJN. ALS ALLE LEDEN HUN MEDEWERKING VERLENEN KOMT DE WINKEL NIET NEER OP DE SCHOULDERS VAN ÉÉN PERSOON!!

Adviezen:

- Verras eens een jarige in uw bekendenkring met een artikel uit de winkel.
- Stel zo'n artikel eens als prijs beschikbaar bij speciale evenementen.
- Maak aspirant vogelaars attent op de mogelijkheden van de winkel bij aanschaf van een boek "herkenning van vogels" en bij aanschaf van een goede kijker.

Meer willen weten over vogels? De winkel heeft diverse boeken in voorraad:

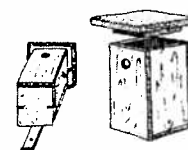
- * Bedreigde vogels f 7,50
 - * Ja, natuurlijk f 12,50
 - * Vogels van Midden Brabant f 12,50
 - * Vogels onder dak f 19,95
 - * Zakboek van Peter Hayman (herkenning van vogels) f 17,90
 - * Lars Johnson (Europese vogels) f 65,00
 - * Vogelmonografieën f 6,00
- De waterral (88 blz.), de blauwe reiger (79 blz.),
de bosuil (100 blz.), de kerkuil (77 blz.), de kleine rietgans
(64 blz.), de zilverbmeeuw (95 blz.), de knobbelzwaan (95 blz.)

Andere artikelen:

- * Nestkasten van stevig materiaal f 10,00
Let op! het is nu de tijd ervoor !!
- * Cassettes met vogelgeluiden (6 delen) per bandje: f 22,50
- * CD's met vogelgeluiden (deel 1 en 2) per deel: f 39,50
(een prachtig cadeau!)
- * Kaarten van uilen f 12,50
- * Poëzie album met plaatjes f 12,50
- * Postpapier met eend/uil f 8,50
- * Telefoonklappers f 5,95

Aad van Toor
Klaroenlaan 1 - Uden

Telefoon: 0413-264106 (graag van tevoren even bellen)

De nieuwe "kleintjes" voor uw bedrijf!

De Tennant Compact Serie: handige, ergonomisch verantwoorde en makkelijk te bedienen vloerreinigingsmachines. Kant en klaar of op maat gemaakt. Bij Tennant kunt u terecht voor advies, service en onderhoud.

Wilt u meer weten over eigentijds en kostenbesparend vloeronderhoud? Of wilt u een demonstratie? Neem dan contact met ons op:

Telefoon: 0413-263355

Fax : 0413-265635

TENNANT EUROPE B.V.
Verkoop & Service Nederland
Nijverheidsstraat 4a
Postbus 263
5400 AG Uden

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Keihard..... de bergachtigste

De leadville collectie heeft archeologen in de Braziliaanse jungle en op de Himalaya zonder problemen over scherpe rotspunten en gladde gletsjers geholpen.

Een blokje om met de hond wordt nu wel erg comfortabel.

E X C L U S I E V E D E A L E R

ZEGERS SCHOENEN

ORANJESTRAAT 3 — UDEN

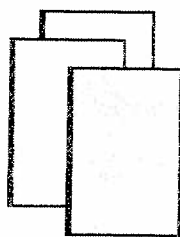
MOLENWIEKEN 40 — VEGHEL

Elk feest begint
met de aankleding...
en dan is hét adres:

De feestwinkel

LÉON DE BIE
Lieve Vrouwenplein 9
5401 AS Uden
tel./fax 0413-262728

boekhandel bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907

Snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN

Telefoon: 0413 - 262780

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL.262620

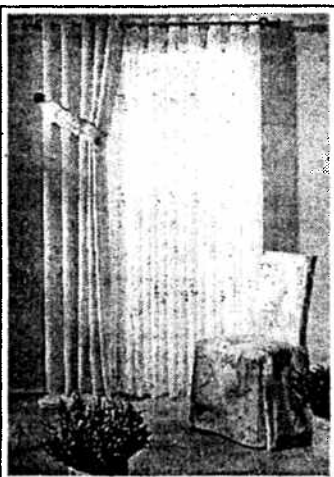
De Bruin

verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330999, Telefax (0413) 253204

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

VAN DER HEIJDEN

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

1. WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586

2. WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverwaluwenwand op de voormalige grindaafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverwaluwenwand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

Coördinator Marc Poulussen, tel.: 0413-274046

3. WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777

4. WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name hollenbroeders, zoals kool-, pimpel- en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

Vacant

5. WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

Coördinator Pieter van der Voort, tel.: 0413-263292

6. WERKGROEP CLUBBLAD/PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujssel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in kranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691

7. WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529

